

Interes učitelja i roditelja za izvannastavnim organizacijskim oblicima rada

---

Kliček, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:999782>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-25**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Iva Kliček

**INTERES UČITELJA I RODITELJA ZA IZVANNASTAVNIM
ORGANIZACIJSKIM OBLICIMA RADA**

Diplomski rad

Zagreb, srpanj 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE

Iva Kliček

**INTERES UČITELJA I RODITELJA ZA IZVANNASTAVNIM
ORGANIZACIJSKIM OBLICIMA RADA**

Diplomski rad

Mentorica rada:
Doc. dr. sc. Srna Jenko Miholić

Zagreb, srpanj 2021.

SAŽETAK

Cilj istraživanja bio je istražiti i utvrditi interes učitelja i roditelja za tjelesnom aktivnošću, kao i njihove stavove po pitanju tjelesne aktivnosti kao izvannastavnog organizacijskog oblika rada te analizirati postoje li statistički značajne razlike u stavovima učitelja i roditelja. U provedenom istraživanju ispitali su se učitelji i roditelji više različitih osnovnih škola Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Sudjelovalo je 142 ispitanika, od kojih je 79 učitelja i 63 roditelja. Podaci su se prikupljali online anketnim upitnikom koji je bio proslijeđen učiteljima i roditeljima. Dobiveni su rezultati iz upitnika kvalitativne prirode te su se obrađivali neparametrijskom statistikom. Na svim dobivenim odgovorima iz upitnika provedla se analiza frekvencija odgovora na temelju čega se ustanovila zastupljenost pojedinih odgovora/podataka u postocima. Za utvrđivanje postojanja statistički značajnih razlika u tjelesnoj aktivnosti između roditelja i učitelja, kao i razlika u stavovima između roditelja i učitelja, koristio se Hi-kvadrat test, čija je razina značajnosti bila $p < 0,05$. U obzir se uzela tjelesna aktivnost samih učitelja i roditelja koja se zatim usporedila s njihovim stavovima u vezi potrebe za dodatnom organiziranom tjelesnom aktivnošću djece. Rezultati istraživanja pokazali su da većina učitelja i roditelja smatra da izvannastavne organizacijske oblike rada treba uvrstiti u život djeteta. Osim toga, statistički značajna razlika između učitelja i roditelja u samoj tjelesnoj aktivnosti ne postoji, a u njihovim stavovima vezanima uz potrebu djece za uključivanjem u izvannastavne organizacijske oblike rada postoji samo u 2 stava. Statistički značajna razlika između stavova roditelja i učitelja/učiteljica pronađena je za tvrdnju „Ako dijete odbija sudjelovati u izvannastavnim tjelesnim aktivnostima, neću ga tjerati da ih pohađa“, s p razinom značajnosti manjom od 0,05 ($p = 0,000$). Također, roditelji i učitelji/učiteljice se razlikuju u stavu za tvrdnju „Djetetu nije potrebno da se bavi nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću ako se svakodnevno fizički aktivno igra s prijateljima“ ($p = 0,012$).

Ključne riječi: izvannastavni organizacijski oblici rada, učenici, učitelji, roditelji

TEACHERS AND PARENTS INTEREST IN EXTRACURRICULAR ORGANIZATIONAL FORMS OF WORK

SUMMARY

The aim of the study was to investigate and determine the interest of teachers and parents in physical activity, as well as their attitudes towards physical activity as an extracurricular organizational form of work and to analyze whether there are statistically significant differences in attitudes of teachers and parents. In the conducted research, teachers and parents of several different primary schools in the City of Zagreb and Zagreb county were examined. 142 respondents participated, of which 79 were teachers and 63 were parents. Data were collected through an online survey questionnaire that was forwarded to teachers and parents. Results were obtained from questionnaires of a qualitative nature and were processed by nonparametric statistic. An analysis of response frequencies was performed on all answers received from the questionnaire, on the basis of which the percentage of individual answers / data was established. To determine the existence of statistically significant differences in physical activity between parents and teachers, as well as differences in attitudes between parents and teachers, the Hi-square test was used, whose significance level was $p < 0.05$. The physical activity of the teachers and parents themselves was taken into account and then compared with their attitudes regarding the need for additional organized physical activity of the children. The results of the research showed that most teachers and parents believe that extracurricular organizational forms of work should be included in the child's life. In addition, there is no statistically significant difference between teachers and parents in physical activity itself, and in their attitudes related to the need of children to engage in extracurricular organizational forms of work exists only in 2 attitudes. A statistically significant difference between the attitudes of parents and teachers was found for the statement " If the child refuses to participate in extracurricular physical activities, I will not force him to attend them ", with a p level of significance less than 0.05 ($p = 0.000$). Also, parents differ in the attitude for the statement " A child does not need to engage in any extracurricular physical activity if he / she physically actively plays with friends on a daily basis " ($p = 0.012$).

Key words: extracurricular organizational forms of work, students, teachers, parents

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Definicija izvannastavnih organizacijskih oblika rada	3
1.2. Ciljevi i zadaće izvannastavnih organizacijskih oblika rada	5
1.3. Najzastupljeniji izvannastavni organizacijski oblici rada	6
1.4. Učitelji i izvannastavni organizacijski oblici rada.....	9
1.5. Roditelji i izvannastavni organizacijski oblici rada.....	11
1.6. Zainteresiranost učenika za izvannastavnim organizacijskim oblicima rada	13
2. CILJ, PROBLEMI I HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA.....	17
2.1. Ciljevi	17
2.2. Hipoteze.....	17
3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA	17
3.1. Ispitanici	17
3.2. Instrumentarij.....	17
3.3. Postupak prikupljanja podataka	19
3.4. Obrada podataka	19
4. REZULTATI I RASPRAVA	20
4.1. Prikaz frekvencija i utvrđivanje statistički značajnih razlika	20
4.2. Pitanje otvorenog tipa i odgovori	38
5. ZAKLJUČAK	41
6. LITERATURA	43
7. PRILOG	

1. UVOD

„Ciljevi i zadaće tjelesne i zdravstvene kulture ne mogu se ostvarivati samo i isključivo putem nastave, odnosno nastavnog procesa, već putem odgojno-obrazovnog procesa u koji, osim nastave, spadaju izvannastavni i izvanškolski organizacijski oblici rada“ (Findak, 1999, str. 58). Tjelesna zdravstvena kultura je uz sportske, odnosno kineziološke izvannastavne i izvanškolske aktivnosti, neizostavan dio tjelesnog i zdravstvenog odgojno-obrazovnog područja. Temelji se na različitim čimbenicima od kojih su najvažniji usvajanje i usavršavanje kinezioloških motoričkih vještina, znanja i navika, razvoj morfoloških obilježja, motoričkih i funkcionalnih sposobnosti, sudjelovanje u elementarnim i naprednim kineziološkim, odnosno sportskim programima te stvaranje kritičkog promišljanja i pozitivnog stajališta prema tjelesnom vježbanju, zdravlju i zdravom načinu življenja (*Kurikulum za nastavni predmet Tjelesne i zdravstvene kulture*, 2019). Iz svega navedenog može se iščitati veličina važnosti predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura, a kojem se ne pridaje dovoljno pozornosti. Prema Petrović (2018) vrijednosti Tjelesne i zdravstvene kulture su brojne, a mogu se sagledati kao biološka i zdravstvena vrijednost, pri čemu se biološka odnosi na ravnotežu pojedinih organa i organskih sustava te ravnotežu između organizma i okoline, dok se zdravstvena očituje u utjecaju tjelesnog vježbanja na očuvanje i unaprjeđivanje zdravlja te na razvoj antropoloških obilježja.

Izvannastavni organizacijski oblici rada jedno su od najboljih rješenja za osiguravanje djeci toliko potrebne i po zdravlje važne tjelesne aktivnosti, budući da učenici od 1. do 3. razreda osnovne škole imaju 3 sata Tjelesne i zdravstvene kulture tjedno (105 sati godišnje), dok učenici 4. razreda imaju samo 2 sata Tjelesne i zdravstvene kulture tjedno (70 sati godišnje), što ni u kojem slučaju nije dovoljno. „Znanstveno je dokazano da tri sata nastave tjelesne i zdravstvene kulture na tjedan za učenike od 1. do 4. razreda nisu dovoljna za realizaciju ciljeva i zadaća tog predmeta“ (Caput Jogunica, Barić, 2015, str. 16). Isto potvrđuju i autorice Jenko Miholić, Hraski i Juranić (2016, str. 248): „Tri sata Tjelesne i zdravstvene kulture tjedno u primarnom obrazovanju nije ni blizu dovoljno tjelesnog vježbanja, iz tog razloga bi učitelji trebali kineziološke aktivnosti unositi u nastavne sate kada god je to moguće.“ Budući da čimbenici Tjelesne i zdravstvene kulture pridonose zadovoljavanju osnovne ljudske potrebe za kretanjem, može se zaključiti da treba povećati broj sati bavljenja sportskim i općenito tjelesnim aktivnostima, a jedan od načina za provođenje istih su izvannastavni organizacijski oblici rada jer „iskonska čovjekova potreba za kretanjem ne može i ne smije biti u podređenom položaju u odnosu na bilo koju drugu ljudsku aktivnost“ (Berčić, Đonlić, 2009, str. 458).

„Kod većine učenika to je jedini oblik organizirane tjelesne aktivnosti pa tako i izuzetno važan dio njihova razvoja“ (Petrović, 2018, str. 195). Nekim učenicima sat Tjelesne i zdravstvene kulture vrlo je često jedini oblik organizirane tjelesne aktivnosti pa sadržaji tjelesnih aktivnosti trebaju biti primjereni razvojnim razdobljima i mogućnostima djece kako bi se ti sati mogli najbolje iskoristiti. Nakon toga pažnju treba svrnuti na individualne potrebe i interese svakog djeteta, a zadatak je učitelja i roditelja da zajedničkim naporima otkriju što je to što je djetetu najpotrebnije. Baš te individualne potrebe mogu odrediti u čemu se dijete ističe, što ga više zanima i u čemu uživa. Tu na red dolaze pravilno strukturirani izvannastavni organizacijski oblici rada. Njihov cilj treba biti zadovoljenje različitih potreba učenika te mogućnost pravilnog fizičkog, ali i psihičkog rasta i razvoja, odnosno pravilan antropološki razvoj. Osim toga, izvannastavni organizacijski oblici rada pomažu kod usvajanja te podizanja na višu razinu motoričkih znanja, doprinose boljim odgojnim rezultatima rada te unaprjeđivanju zdravlja djeteta. Međutim, jedan sat izvannastavne aktivnosti nije dovoljan za vidljiva unaprjeđenja motoričkih sposobnosti i na tom bi se području trebale uvesti promjene. Zbog toga bi bilo dobro da učitelji i roditelji surađuju, u dogovoru s izvoditeljem tog izvannastavnog organizacijskog oblika rada, i zajedno odrede tjedni broj sati istog kako bi njihova djeca dobila dovoljno kvalitetne tjelesne aktivnosti. „Budući da se izvannastavne aktivnosti, u većini, ostvaruju prožimanjem različitih nastavnih područja, nužan je interdisciplinarni pristup i suradnja voditelja. Što znači da je nužno razvijati timski model rada unutar škole“ (Jurčić, 2008, str. 11).

U današnje vrijeme, koje karakterizira sve veća upotreba informacijske tehnologije, izuzetno je važno napomenuti da su djeca, kao i odrasli, naučeni na sjedilački način života, što kod kuće, što u školi ili na radnom mjestu, te da im je potrebna neka vrsta poticaja kako bi se pokrenuli i shvatili da je kretanje zapravo zabavno i izuzetno korisno. Mnogi studenti, poslovni ljudi te oni starije životne dobi gaje negativne stavove prema sportu i rekreaciji (Berčić, Đonlić, 2009), a ta se frustracija i nezadovoljstvo zatim mogu prenijeti i na djecu. Dakle, učenici pod utjecajem okoline i društva postaju sve manje zainteresirani za tjelesnu aktivnost, što dovodi do jednog od glavnih razloga za pretilost učenika (Jenko Miholić, Hraski, Juranić, 2016). Tjelesno vježbanje traži određena odricanja za postizanje cilja, a veliki dio pučanstva na to nije spremno (Berčić, Đonlić, 2009). Većina se aktivnosti koju djeca provode ne odnose na organizirani sport, već na svakodnevnu potrebu transporta do odredišta. To je i navedeno u istraživanju koje je usporedilo tjelesnu aktivnost djece od 2. do 4. razreda iz ruralne i urbane sredine: „Kada se promotre razine aktivnosti u pojedinim sportovima i aktivnostima, može se zamijetiti da su učenici iz obje sredine najaktivniji u hodanju, vožnji bicikla i trčanju“ (Klaričić,

Vidranski, 2021, str. 27). Treba napomenuti da se većina djece odlučuje za izvanškolske kineziološke aktivnosti, dok ih manjina sudjeluje u izvannastavnim: „U izvannastavne kineziološke aktivnosti uključeno je 21% učenika, a u izvanškolske 64% učenika“ (Prskalo, 2007, str. 165). U odabiru izvannastavnih kinezioloških aktivnosti učenika veliku ulogu imaju njihovi uzori, roditelji i učitelji. Zbog toga je važno ispitati interes učitelja i roditelja za izvannastavnim organizacijskim oblicima rada jer ako roditelji i učitelji pokazuju zanimanje te pridodaju važnost kretanju i aktivnom životu, onda će to na njihov poticaj učiniti i djeca.

1.1. Definicija izvannastavnih organizacijskih oblika rada

Izvannastavna aktivnost definirana je kao: „oblik aktivnosti koji škola planira, programira, organizira i realizira, a u koju se učenik samostalno, neobvezno i dobrovoljno uključuje“ (*Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja*, 2008). Dakle, izvannastavne aktivnosti organiziraju se s ciljem zadovoljavanja individualnih potreba učenika koji se svojevremeno uključuju u onu izvannastavnu aktivnost koju sami odaberu, a organizira ih učitelj ili nastavnik u sklopu školskog kurikuluma te godišnjeg plana i programa rada izvannastavnih aktivnosti određene škole. To znači da učenici svojevremeno dio slobodnog vremena provode u školi, a to škola treba iskoristiti s ciljem dodatnog odgojno-obrazovnog rada s djecom. „Međutim, izvannastavne slobodne aktivnosti ne treba identificirati s aktivnostima u slobodnom vremenu „jer one, još uvijek, nisu oslobođene „obvezatnosti“ školskog rada, zahtijeva i nužnosti izvršavanja“ (Previšić, 1987)“ (Vukić, 2016, str. 35). Vukić (2018) navodi da se izvannastavne aktivnosti razlikuju od redovite nastave jer uzimaju u obzir interese i potrebe učenika, pružaju mogućnost stvaralačkog djelovanja te otvaraju put k individualnom razvoju i inicijativnosti učenika. Uostalom, Vukić (2016) navodi da programi izvannastavnih aktivnosti nisu strogo strukturirani pa se time omogućava da učenici u rad unose nove teme i sadržaje koje učitelji nisu predvidjeli ili ih „vide“ na drugi način. Prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu (2011) postoje različita odgojno-obrazovna područja u okviru kojih se provode izvannastavne aktivnosti, a to su:

- jezično-komunikacijsko područje
- matematičko područje
- prirodoslovno područje
- tehničko i informatičko područje
- društveno-humanističko područje
- umjetničko područje
- tjelesno i zdravstveno područje.

„Brojna istraživanja upućuju na zaključak kako je primjereno tjelesno vježbanje učinkovito i nezamjenjivo sredstvo u borbi za unapređenje i zaštitu zdravlja, osobito s gledišta života u suvremenom društvu“ (Prskalo, 2007, str. 165). Često se ističu pozitivni učinci izvannastavnih organizacijskih oblika rada na antropološka obilježja učenika, a pogotovo onih učenika koji se njima bave od prvog razreda osnovne škole. Vježbanje i tjelesna aktivnost omogućuju skladan i stimuliran tjelesni razvoj, a pridonose i stvaranju pozitivnih karakternih crta djeteta.

Sustavnim, znanstveno utemeljenim vježbanjem bitno se može utjecati ne samo na regulaciju morfoloških, motoričkih i funkcionalnih obilježja već u znatnoj mjeri i na kognitivne funkcije te na konativne dimenzije odgovorne za modalitete ponašanja i efikasnu socijalizaciju mladih na varijabilne uvjete života i rada (Prskalo, 2007, str. 162).

Važno je njegovati i koristiti se aktivnostima kojima se istodobno može utjecati na veći broj ljudskih potreba i obilježja, a to je moguće takozvanim stručno oblikovanim kineziološkim aktivnostima, kao što su izvannastavni organizacijski oblici rada, a što im samo ime govori. Naime, puno je veća vjerojatnost da će se osoba baviti nekim oblikom tjelesne aktivnosti ako je isto radila u mlađoj životnoj dobi. Zato je bitno početi s organiziranim oblikom kretanja što ranije. Caput Jogunica i Barić (2015) u svojoj knjizi navode da je pravodobna tjelesna pismenost učenika važan preduvjet za njihovo uključivanje u bilo koju kineziološku aktivnost poslije, odnosno to je jedan od preduvjeta za izbor aktivnoga i zdravog načina života u odrasloj dobi, pri čemu se tjelesna pismenost odnosi na razvoj biotičkih i motoričkih znanja i vještina koje mogu osigurati djeci sudjelovanje u kineziološkim aktivnostima. Osim toga, Caput Jogunica i Barić (2015) ističu da pod tjelesnu pismenost spadaju razumijevanje i percepcija okoline te pravodobna reakcija u različitim situacijama, a osnovna motorička znanja koja se trebaju usvojiti za potpunu tjelesnu pismenost izvode se na tlu, u vodi, na snijegu i ledu te u zraku.

Škola je mjesto na kojem se djeca mogu kontinuirano susretati i razmjenjivati iskustva, ali mogućnost odgoja za slobodno vrijeme ne odvija se u dovoljnim razmjerima na području iste. Zato područje škole treba iskoristiti na što je moguće više načina, kako bi djeca dobila što više teorijskog i praktičkog znanja: „Škola je zapravo danas rijetko mjesto gdje se djeca i mladež mogu kontinuirano susretati, razgovarati, sukobljavati, razmjenjivati ideje i na taj način usavršavati svoje socijalne vještine“ (Martinčević, 2010, str. 22).

1.2. Ciljevi i zadaće izvannastavnih organizacijskih oblika rada

„Ciljevi i zadaće Tjelesne i zdravstvene kulture ne mogu se ostvariti isključivo nastavom, odnosno nastavnim procesom nego odgojno-obrazovnim procesom u koji, osim nastave, pripadaju izvannastavni i izvanškolski organizacijski oblici rada (Findak, 2003)“ (Petrović, 2018, str. 198). Budući da broj sati Tjelesne i zdravstvene kulture u razrednoj nastavi nikako nije dovoljan za ostvarenje svih postavljenih zadaća i ciljeva, potrebno je da se dijete uključi u neki dodatni kineziološki organizacijski oblik rada, a najlakše i najbrže se to može ostvariti upisom u izvannastavni organizacijski oblik rada koji se održava u školi koju dijete pohađa.

„Tjelesnim vježbanjem postiže se i održava zdravlje. To je najjači ili svakako vrlo jaki razlog za bavljenje rekreacijom i sportom te za održavanje nastave tjelesne i zdravstvene kulture u vrtićima, školama i fakultetima“ (Berčić, Đonlić, 2009). Što se djeca ranije počnu baviti organiziranim oblikom aktivnog tjelesnog rada to će se njihovo tijelo prirodnim tokom pravilnije razvijati te će se osjećati sretnije i zadovoljnije zbog osjećaja osobne koristi. Zato ih treba poticati na kretanje od najranije dobi, a u čemu veliku ulogu imaju roditelji koji mu trebaju dopustiti da odabere željenu tjelesnu aktivnost. Dijete će se tako odmalena učiti zdravom životu, a steći će i motoričke vještine koje će mu koristiti u kasnijem životu. Osim toga, tjelesnim vježbanjem dijete se razvija psihički i fizički, a razvija se i društveni aspekt djetetova života. Treba napomenuti da dijete nije potrebno tjerati na kretanje jer ono samo želi biti aktivno, i još se na kraju odrasli moraju kretati zahvaljujući djeci koja ih na to potiču. Gledajući s aspekta tjelesne aktivnosti možemo reći da bi odrasli trebali učiti od djece kako živjeti zdrav i aktivan život.

„Osnovni je cilj izvannastavnih kinezioloških aktivnosti zadovoljiti poseban interes učenika za upoznavanje novih teorijskih i praktičnih znanja iz izborne izvannastavne aktivnosti“ (Caput Jogunica, Barić, 2015, str. 18). O interesu učenika ovisi hoće li se određeni izvannastavni organizacijski oblik rada provoditi. Zbog toga treba uzeti u obzir da teorijski i praktični sadržaji s kojima će se učenici upoznati budu pristupačni i zanimljivi te na pravilan način prikazani djeci. Učenici trebaju razumjeti sadržaje koji su pred njih postavljeni te ih na ispravan i njima zabavan način trebaju moći izvršavati. Caput Jogunica i Barić (2015) navode ciljeve izvannastavnih kinezioloških aktivnosti:

- Usavršavanje biotičkih motoričkih znanja.
- Upoznavanje teorijskih i praktičnih motoričkih znanja specifičnih za izbornu kineziološku aktivnost.
- Pozitivan utjecaj i razvoj pojedinih (kin)antropoloških obilježja učenika.
- Usvajanje navike redovitoga tjelesnog vježbanja.

- Osposobljavanje učenika za pravilno samostalno tjelesno vježbanje.

Caput Jogunica i Barić (2015) u svojoj knjizi navode na što bi trebale biti usmjerene zadaće izvannastavnih kinezioloških aktivnosti:

- Zadovoljenje veće potrebe za kretanjem i razvijanjem interesa za osobni napredak.
- Usvajanje teorijskih i praktičnih kinezioloških znanja o važnosti redovitog tjelesnog vježbanja i utjecaju na zdravlje.
- Poticanje učenika na uključivanje u rad školskoga športskog društva i njegovih sekcija.
- Poticanje i osposobljavanje učenika za timski rad.
- Usvajanje radnih navika i pozitivno djelovanje na provođenje organiziranog slobodnog vremena.
- Informiranje učenika o osnovnim obilježjima izborne kineziološke aktivnosti te utjecaju na pojedine osobine i sposobnosti.
- Poznavanje i pridržavanje mjera zdravstvene zaštite kako bi se očuvalo zdravlje.
- Pozitivno djelovanje na razvoj sportske kulture i *fair playa* na sportskim borilištima.

1.3. Najzastupljeniji izvannastavni organizacijski oblici rada

Uzevši u obzir pojam tjelesne pismenosti, a koji se pojavljuje u knjizi autorica Caput Jagunice i Barić (2015), važno je upoznati djecu s različitim oblicima motoričkih znanja i vještina, a koje se izvode u različitim uvjetima. Autorice Caput Jogunica i Barić (2015) navele su neke od mogućih načina, a to su izvođenje:

- Na tlu koje treba sačinjavati različite podloge poput zemljane podloge, pijeska, trave, parketa, betona, tartana i tako dalje, a koje zatim služe kao osnova za sudjelovanje u različitim sportskim igrama, plesnim strukturama i tako dalje.
- U vodi kojim se trebaju dobiti osnove za sudjelovanje u sportskim aktivnostima vezanima uz to područje, primjerice plivanje, ronjenje, skokovi u vodu, sinkronizirano plivanje i drugih.
- Na snijegu i ledu kao osnova za sportove koji se izvode u tim uvjetima poput skijanja, sanjkanja, klizanja, hokeja i ostalih.
- U zraku kao osnova i priprema za učenje elemenata iz polistrukturalnih konvencionalnih aktivnosti kao što su sportska i umjetnička gimnastika, skokovi u vodu, trampolin i druge.

Zbog toga je dobro organizirati što više različitih kinezioloških aktivnosti u okviru kojih učenici imaju mogućnost usavršavanja vlastitih motoričkih i teorijskih kinezioloških znanja, usvajanja pravila igre i osnovnih načela poštene igre.

„Godine 2009. prihvaćena je nova podjela prema kojoj razlikujemo izvannastavne kineziološke aktivnosti prema mjestu izvođenja (škola ili izvan škole) te ih dijelimo na locirane, dislocirane i međupredmetne izvannastavne aktivnosti (Neljak, 2010)“ (Caput Jogunica, Barić, 2015, str. 24). Autorice Caput Jogunica i Barić (2015) u svojoj knjizi navode najzastupljenije izvannastavne organizacijske oblike rada te ih sukladno tome opisuju:

Locirane izvannastavne kineziološke aktivnosti koje se provode organizirano u školi u sklopu školskog sportskog društva. Navedene su aktivnosti vezane uz prostor škole u kojoj se izvode te su praktične za učenike, učitelje i roditelje. U njih ulaze:

- Sportska natjecanja koja učniku omogućuju samodokazivanje, potvrđivanje osobnih znanja, sposobnosti i vještina te uspoređivanje s drugima. Osim toga, sudjelovanje na natjecanjima omogućuje učiteljima i nastavnicima vrednovanje njihova rada i izradu smjernica za daljnji rad. Škola je, ovisno o rezultatima, u mogućnosti stvoriti sliku svoje uspješnosti i organiziranosti.
- Školska sportska priredba koja može biti organizirana kao smotra, festival sportskih postignuća, izbor sportaša školskoga sportskog društva i slično. U sklopu ovih aktivnosti mogu se organizirati sportska natjecanja i prikazi različitih motoričkih znanja i vještina koje su učenici uvježbali tijekom godine.
- Poduka neplivača koju je škola zakonski obvezna osigurati jer trebaju biti omogućeni svi potrebni uvjeti da se učenici drugog i trećeg razreda nauče plivati.
- Mikropauze u razredu kojima učitelji mogu višestruko pridonijeti da učenici steknu naviku tjelesnog vježbanja. Važno ih je provoditi zbog navike sedentarnog stila života kojem su uzroci učenje i pisanje domaće zadaće, što je zamijenilo igru koja je do tada dominirala životom učenika.

Dislocirane izvannastavne kineziološke aktivnosti koje se obavljaju izvan škole, a primjerene su učenicima nižih razreda osnovne škole. U njih spadaju:

- Pješačko-planinarske ture koje mogu biti poludnevne, jednodnevne i višednevne, a koje omogućuju učenicima usavršavanje različitih kinezioloških sadržaja.
- Koturaljkanje koje se ubraja u monostrukturno ciklično kretanje koje ima mnogobrojne pozitivne učinke na zdravlje te je primjereno svim dobnim

skupinama. Tijekom koturaljkanja cijelo je tijelo u pokretu što pozitivno utječe na sve velike grupe mišića, osobito zdjeljene i natkoljjenične.

- Biciklizam koji se u pojedinim dijelovima Hrvatske zbog nemogućnosti korištenja drugog prijevoza koristi u svrhu putovanja učenika do škole. Vožnja bicikla promiče se kao aktivnost dostupna širokoj populaciji, a važna je zbog sve većeg problema dugotrajnog sjedenja i nedostatka svakodnevne tjelesne aktivnosti. Bicikl je najbolje ekološko prijevozno sredstvo sa znanstveno utvrđenim povoljnim učincima na zdravlje.
- Ostali sportovi kao što su skijanje, klizanje i drugi.

Međupredmetne izvannastavne kineziološke aktivnosti koje povezuju rad većeg broja nastavnika iz različitih predmeta. U njih ulaze:

- Školska priredba kojom učenici mogu na različitim razinama pokazati svoja postignuća i rezultate redovitog rada tijekom školske godine
- Školski izlet za koji je škola dužna pripremiti detaljan program koji sadržava ciljeve, način realizacije, vremenik, troškovnik, način financiranja i vrednovanja te pismenu suglasnost roditelja. U jednoj školskoj godini najčešće se organiziraju 2 školska izleta.
- Zimovanje koje se odnosi na višednevni boravak učenika u prirodi, najčešće u planinama i primorskim mjestima tijekom zimskih praznika, a preporučuje se od prvog razreda osnovne škole radi pozitivnih učinaka na zdravlje učenika, osobito onih u gradovima. Osnovna je svrha boravak na svježem zraku, a organizaciju je potrebno provoditi u skladu s interesima i potrebama učenika.
- Ljetovanje kao višednevni boravak u prirodi izvan stalnog mjesta boravka tijekom ljetnih praznika. Organizira se na moru, jezerima, rijekama i planinama. Omogućuje učenicima da organizirano provedu dio praznika te upoznaju nove kineziološke aktivnosti.
- Logorovanje koje obilježava višednevni organizirani boravak u prirodi u ljetnim mjesecima. Osnovna je svrha upoznati učenike sa životom i aktivnostima u prirodi koje pridonose očuvanju okoliša, a utječu na ljudsko zdravlje i kvalitetu života. Traje 7-20 dana, a najčešće ga organiziraju izviđačka društva i savezi koji u nekim školama osnivaju skautske podružnice.

1.4. Učitelji i izvannastavni organizacijski oblici rada

Budući da u današnje vrijeme većina roditelja ne može djetetu osigurati kvalitetnu tjelesnu aktivnost, što zbog manjka slobodnog vremena, a što zbog nedovoljne razine obrazovanja u tom području, na školi je da ponudi što veći raspon kvalitetnih programa izvannastavnih organizacijskih oblika rada. Ti programi moraju biti planirani u obliku godišnjeg programa izvannastavne aktivnosti te trebaju imati već utvrđeni koncept koji je učitelj – voditelj namijenio učenicima. Rezultati istraživanja (Pejić-Papak, Vidulin-Orbanić, 2011) pokazali su da učitelji – voditelji izvannastavnih aktivnosti prepoznaju važnost dobro promišljenog plana i programa s jasno definiranim ciljevima provođenja aktivnosti, kao i važnost korištenja suvremenih strategija i timskih oblika rada. Važno je uzeti u obzir zainteresiranost učenika, mogućnost metodičkog oblikovanja aktivnosti te mogućnost samog izvođenja aktivnosti uzevši u obzir kapacitet same škole: „Osnovna škola ima jedinstvenu priliku utjecati na djecu jer su ona u školi jedan velik dio vremena, stoga se škola mora promijeniti i prilagoditi novom djetetu“ (Martinčević, 2010, str. 20). U obzir treba uzeti te definirati ciljeve, ishode, kriterije te elemente vrednovanja, metode i socijalne oblike rada koji će se koristiti u određenom izvannastavnom organizacijskom obliku rada, a na temelju toga će se vršiti izbor potrebnih materijalnih sredstava za izvođenje istog, jer svaki sport i zapravo bilo kakva tjelesna aktivnost posjeduje drugačija obilježja, postavlja različita pravila te zahtijeva određenu razinu znanja. U obzir treba uzeti i mogućnost zajedničkog rada učitelja i nastavnika različitih predmeta, jer bi taj način rada promovirao suradnju i razumijevanje, ali i lakše predstavljanje sadržaja učenicima. Nastavnici koji su sudjelovali u istraživanju koje se odnosilo na pješačko-planinarski pohod učenika osmog razreda, dali su mnogo pozitivnih komentara na provođenje istog: „Prema nastavnicima, godišnji pješačko-planinarski pohod mogao bi poslužiti kao platforma ne samo za ekološke predmete, već i za zajedničko preplitanje nekoliko školskih predmeta“ (Kangas, Vuojärvi, Siklander, 2018, str. 22).

Jurčić (2008) u svom radu navodi da učitelj – voditelj treba biti organizator i pokretač izvannastavne aktivnosti, dijagnostičar koji će otkriti u čemu pojedini učenik odudara od drugih, odnosno po čemu se ističe, te koji će upućivati i voditi učenike u njihovom rastu i razvoju kroz samu aktivnost. Dakle, učitelj je onaj koji organizira i usmjerava rad učenika te koji otkriva i potiče na kreativan način individualnu posebnu sposobnost učenika na rast. On je vrlo često aktivni promatrač koji će uskočiti u pomoć samo u slučaju potrebe, kada treba potaknuti i usmjeriti učenika u svom radu i zalaganju. Učitelj treba biti posvećen učenicima i aktivnosti koju podučava te na smiren i staložen način izlagati vlastita znanja na metodički pravilno oblikovan način. Osim toga, Jurčić (2008) navodi i da učitelj treba biti demokratski

rukovoditelj koji vodi i savjetuje učenike, da treba eksperimentirati u izboru različitih aktivnosti i načina podučavanja koristeći se različitim vještinama i metodama koje unaprjeđuju njegovo pedagoško, didaktičko i metodičko djelovanje. Uz sve navedeno, učitelj treba nastojati u stvaranju navike redovitoga vježbanja i kretanja učenika te mu to treba biti jedna od najvažnijih zadaća: „Stvaranje navike pravilnoga korištenja slobodnoga vremena, posvećenoga vježbanju i kretanju postaje s kineziološkoga motrišta primarna odgojna zadaća“ (Prskalo, 2007, str. 162).

Kako bi izvannastavni organizacijski oblici rada bili kvalitetno osmišljeni te kao takvi bili na potpunu dobrobit učenika, učitelji trebaju imati omogućene temeljne čimbenike koji će im pomoći u zadovoljenju realizacije određenog programa i osiguranju učinkovitosti istog, odnosno trebaju imati potporu škole.

Učiteljevo zadovoljstvo u oblikovanju i izvođenju izvannastavnih aktivnosti reflektira se: na doživljaj potpore od strane školske uprave (komunikacija, prostor, sredstva, oprema), na slobodu u izboru programa izvannastavne aktivnosti (omogućavanje učitelju da vodi onu izvannastavnu aktivnost za koju ima sklonost), na način uključivanja učenika u program izvannastavnih aktivnosti (uključenost učenika u skladu sa sposobnostima, potrebama interesima) te na stručno osposobljavanje učitelja (usvajanje znanja i stjecanje sposobnosti na seminarima i radionicama u organizaciji stručnih institucija) kao temeljnim čimbenicima izvannastavnih aktivnosti (Jurčić, 2008, str. 9).

Dakle, učitelj ne može sam organizirati određenu tjelesnu izvannastavnu aktivnost, već mu u tome trebaju pomoći i dati potporu škola te njegovi suradnici, jer će jedino tako moći učenicima osigurati kvalitetan program izvannastavnog organizacijskog oblika rada za koji se, napominjem, on sam odlučio. Naravno podrazumijeva se da osoba koja će organizirati neki program treba biti kvalificirana i educirana u polju koje će podučavati jer inače neće doći do ostvarenja postavljenih ishoda, odnosno može doći, ali će oni biti manje kvalitetni. Zbog toga je važno da učitelji budu stručno educirani u području izabranog izvannastavnog organizacijskog oblika rada, što znači da učitelj treba razumjeti svrhu i cilj izvannastavne aktivnosti te treba biti sposoban u pedagoško-metodičkom osmišljavanju programa izvannastavne aktivnosti (Jurčić, 2008). Osim toga, određenu tjelesnu izvannastavnu aktivnost treba učenicima predložiti na odgovarajući način koji će ih potaknuti na bavljenje istom. Tu sad na red dolazi moć motivacije i kreativnosti učitelja. „Izvannastavne su aktivnosti prostor u kojem dolazi do punog izražaja učiteljeva socijalna inteligencija i njegova "sposobnost aktiviranja tih učenika" (Heidmann, 2003., 163.)“ (Martinčević, 2010, str.22). Učitelj će teško zainteresirati učenike ako i sam nema potrebu i ne vidi korist u bavljenju tjelesnom aktivnošću. Zbog toga je važno da tjelesnu izvannastavnu aktivnost drži učitelj voditelj koji ima

zadovoljene temeljne čimbenike, koji za određenu aktivnost ima specifična znanja, vještine i sposobnosti, a pogotovo da posjeduje interes za podučavanje iste. Osim toga, u današnje vrijeme velikog napretka tehnologije pred učitelje su postavljeni novi načini i metode poučavanja koje je ponekad teško ostvariti u svakodnevnom radu s učenicima. Zbog toga učitelji trebaju prvo poraditi na vlastitom znanju i vještinama koje bi zatim mogli predstaviti učenicima na odgovarajući i njima lako prihvatljiv način.

1.5. Roditelji i izvannastavni organizacijski oblici rada

Roditelji su prvi uzori koje će neko dijete u svom životu imati. „Obitelj ima najsnažniji utjecaj na djetetovo zdravlje i tjelesnu aktivnost“ (Petrović, 2018, str. 197). Roditelj može biti bilo koja osoba u kojoj dijete vidi nekoga od povjerenja, nekoga tko se o njemu skrbi, bili oni u krvnom srodstvu ili ne. Pravi roditelji uvijek žele ono najbolje za svoje dijete, no često, i to ne vlastitim nastojanjem, roditelji odmažu djeci te im onemogućuju da se razviju u samostalnog individualnog pojedinca. Petrović (2018) u svom radu navodi da se roditelji na početku školske godine često muče pitanjima što činiti i kako organizirati slobodno vrijeme djeteta te kako odabrati najbolju aktivnost za svoje dijete. Učenici danas imaju izuzetno veliki izbor organiziranih kinezioloških oblika rada, a roditelji ih, uz savjetovanje s učiteljem, trebaju motivirati i pomoći im u izboru ako dijete samo ne zna što bi izabralo: „Slobodno vrijeme mladih uvijek je bilo u središtu pozornosti kao društveni fenomen, sa svrhom pronalaska sadržaja koji bi motivirali mlade da slobodno vrijeme provedu u tjelesnim aktivnostima“ (Badrić, Prskalo, 2011, str. 482). Isto tako treba uzeti obzir kakva je motivacija roditelja za kretanjem, jer što oni imaju veću motivaciju, to je veća vjerojatnost da će se djeca ugledati na njih i isto se tako imati želju više kretati. Dakle, treba uzeti u obzir motive roditelja za sudjelovanje u tjelesnoj aktivnosti.

Na primjer, može se reći da postizanje dobrog izgleda predstavlja motiv za tjelesno vježbanje u daleko većoj mjeri nego što bi trebalo biti. Isto tako, roditelji su često motivirani željom da im dijete bude vrhunski sportaš, no to ne bi trebao biti razlog da se dijete bavi sportom (Berčić, Đonlić, 2009).

Roditelji svom djetetu trebaju pružiti moralnu i financijsku potporu koja će djetetu omogućiti aktivno baljenje nekom aktivnošću koju je samo odabralo. Oni će imati zadatak vođenje djeteta na treninge, kupovanja potrebne opreme, razgovora s trenerima i dežurnim osobama te voditeljima određenih kinezioloških aktivnosti, a osim toga treba napomenuti da će svoje slobodno vrijeme trebati iskoristiti u tu svrhu. Budući da će dijete primijetiti kako se roditelji trude, tako će i ono samo nastojati obaviti svoj dio zadatka koji im je namijenjen što

bolje: „Djeca koja se odmalena bave nekom sportskom aktivnošću, već u ranijoj životnoj dobi razvijaju radne navike i samodisciplinu“ (Petrović, 2018, str. 197).

Martinčević (2010) navodi da roditelji djecu upisuju u razne igraonice, sportske škole, škole glume, plesa itd., bez da se prije toga provjere stručne kvalifikacije osoba koje će održavati navedene aktivnosti, a koje nisu u skladu s odgojnim zadaćama škole. Osim toga, te se aktivnosti i skupo plaćaju, dok bi u školi bile besplatne i zapravo puno kvalitetnije jer bi ih osmišljavali stručnjaci koji su se ciljano za to obrazovali i stručno usavršavali. U školi se djeca i međusobno poznaju, a školski je prostor većinom dovoljno velik te sadrži potrebna sredstva i materijale za organiziranje različitih i sveobuhvatnih aktivnosti. Problem je u tome što se roditeljima te aktivnosti ne objašnjavaju na dobar način te oni sami ne razumiju korisnost istih: „Kako bismo aktivirali i motivirali roditelje i njihov angažman, možemo se poslužiti tehnikama edukacija roditelja, poticanjem sudjelovanja roditelja u aktivnostima koje se provode kod kuće“ (Petrović, 2018, str. 197). Osim toga, vrlo često u školama ne postoje kvalitetne kineziološke aktivnosti u koje bi se učenici mogli uključiti. Najveći je problem taj što se izvannastavna aktivnost provodi 1 sat tjedno, što je puno premalo za bilo kakav veći napredak djece u određenom području.

Dakle, škole trebaju roditeljima osigurati mogućnost dobivanja najnovijih informacija vezanih uz zdravlje i kineziološku tjelesnu aktivnost učenika. Postoji nekoliko načina na koje se to može ostvariti, a prema Petrović (2018) oni uključuju:

- edukativne roditeljske sastanke u tipu radionica o zdravlju
- kratka savjetovanja prije početka nastave u školi
- redovito informiranje o visini i težini njihove djece čime se može dobiti informacija o tome kojim će se tjelesnim aktivnostima djeca baviti tijekom školske godine
- ogledne roditeljske sastanke na kojima djeca mogu odglumiti izvođenje svakodnevnih rutina, mogu se pozvati liječnici koji će dati savjete roditeljima o zdravlju njihove djece
- dobro isplanirane individualne sastanke koji roditeljima daju sjajnu priliku da nasamo porazgovaraju s učiteljem o problemima pojedinog djeteta koji mogu uključivati i one zdravstvenog aspekta
- „kutak za roditelje“ u kojem se mogu smjestiti korisni materijali za roditelje npr. glazbeni CD-i, kompjuterski programi, kuharice zdrave hrane, primjeri s vježbama, priručnici s tjelesnim aktivnostima i časopisi s temama o zdravlju i sportskim aktivnostima.

Osim što učitelji mogu pružiti podršku roditeljima, isto tako roditelji mogu pružiti podršku učiteljima. Petrović (2018) ističe nekoliko mogućih načina na koje roditelji mogu pomoći učiteljima kao što su pomoć u provođenju redovite tjelovježbe i zabavnih aktivnosti, mogu pratiti djecu na igralištu ili pomagati u organizaciji pokretnih igara, mogu sudjelovati u izradi ili popravku sredstava i opreme koja se koristi u svrhu izvođenja tjelesnih aktivnosti i tako dalje. Treba napomenuti da roditelji učiteljima mogu olakšati i tako da sa svojom djecom provode različite tjelesne aktivnosti kod kuće, služeći se literaturom i znanjem koje su izvukli iz stručnih izvora koji mogu uključivati informacije koje su dobili u školi, na edukacijama i tečajevima ili pak iz provjerene literature. Važno je znati da veliku ulogu imaju i obiteljske igre: „Pritom veliku ulogu imaju obiteljske igre koje će pomoći obnoviti obiteljske veze i pridonijeti uspostavi zdravog načina života. Treba poticati obitelj da u određenim danima u tjednu zajedno vježbaju i provode tjelesne aktivnosti“ (Petrović, 2018, str. 198). Petrović (2018) navodi da roditelji isto tako mogu pomagati u pisanju domaćih zadaća s ciljem poučavanja djece temeljnim spoznajama vezanim uz zdravlje.

1.6. Zainteresiranost učenika za izvannastavnim organizacijskim oblicima rada

Izvannastavne aktivnosti ne obuhvaćaju brojčano ocjenjivanje, već se u njima odvija jedna vrsta formalnog ocjenjivanja, u kojem nije cilj vidjeti što dijete zna, već koliko je napredovalo u određenom razdoblju, i to treba objasniti učenicima na samom početku. „Ocjena predstavlja stres za učenika, a izvannastavne aktivnosti su prostor bez ocjena i prostor koji nije obavezan“ (Martinčević, 2010, str. 22). Međutim, kako bi učenici znali između kojih izvannastavnih aktivnosti mogu birati, u školi se trebaju oglasiti sadržaji i organizacija rada. Pritom škola treba svrnuti pažnju na to kojim se kineziološkim aktivnostima većina djece najviše voli baviti. Istraživanje koje se provelo na učenicima od 5. do 8. razreda osnovne škole (Badrić, Prskalo, Matijević, 2015) pokazalo je da u posljednjih sedam dana učenici u svoje slobodno vrijeme od ponuđenih kinezioloških aktivnosti najviše prakticiraju vožnju biciklom (52% učenika) i igranje nogometa (32% učenika), zatim šetnju (29% učenika) i rolanje (2% učenika), a provođenje istih svodi se na 2 do 3 puta tjedno.

„Slobodno vrijeme djece i mladih je ono u kojem su oslobođeni nastave i školskih obveza, obveza koje od njih traže roditelji, poslova koje zahtijeva društvo, a koje sami nisu preuzeli potpuno dobrovoljno (Janković, 1973)“ (Pejić Papak, Vidulin, 2016, str. 66). Djeca iskorištavaju svoje slobodno vrijeme onako kako je njima najugodnije i najzabavnije, igraju se i odmaraju na sebi svojstven način jer to je za njih vrijeme za njihove osobne želje i potrebe. Ne razmišljaju o tome hoće li to slobodno vrijeme biti kvalitetno utrošeno ni o tome da

unaprijede svoje sposobnosti i umijeća, već im je najvažnije da se zabave na svoj vlastiti način, kako im najbolje odgovara, a ono nastupa kada izvrše sve svoje školske i kućne obveze. Martinčević (2010) slobodno vrijeme opisuje kao vrijeme koje pojedinac ispunjava i oblikuje prema vlastitim željama, bez bilo koje vrste obaveze ili nužde. Međutim, Pejić Papak i Vidulin (2016) navode: „Osim odmora važna je i rekreacija, u najširem smislu te riječi, tj. aktivan odmor, zdrava zabava te razvoj osobnosti koji je usmjeren prema učenju i usavršavanju djetetovih znanja i umijeća.“

„Učeniku se mora omogućiti izbor izvannastavne aktivnosti kako bi se u njoj osjećao slobodnim“ (Jurčić, 2008, str. 12). Svako je dijete posebno na svoj način te želi pokazati ono u čemu je dobro, što ga interesira i što mu ide. Zbog toga mu treba omogućiti da samo izabere onu izvannastavnu aktivnost koja ga zanima: „Upravo je ta dobrovoljnost sudjelovanja učenika zajednički nazivnik pod koji možemo staviti izvannastavne aktivnosti i slobodno vrijeme“ (Martinčević, 2010, str. 23). Ali, treba uzeti u obzir da će dijete možda izabrati onu aktivnost koja će mu vjerojatno pomoći u nekom manjem, ne toliko životno važnom segmentu, te će ostati velika praznina u potrebi za tjelesnim kretanjem i zdravim životom: „Slobodno vrijeme djece i mladeži sve se više koristi za aktivnosti za koje nije potreban gotovo nikakav mišićni napor, a očuvanje i unapređenje tjelesnog i mentalnog zdravlja postaje imperativ vremena“ (Prskalo, 2007, str. 162). Isto potvrđuje i istraživanje autorica Jenko Miholić, Hraski i Juranić (2016) koje je pokazalo da su samo malom postotku učenika kineziološke aktivnosti prvi izbor za provođenje slobodnog vremena te da u ruralnom području taj postotak iznosi samo 10%, dok u urbanoj sredini taj postotak iznosi 16%, što predstavlja statistički neznčajnu razliku. Dijete često ne zna što je najbolje za njega i njegov rast i razvoj, zbog čega ga roditelji i učitelji trebaju usmjeriti na pravi put. Oni djetetovo slobodno vrijeme trebaju usmjeravati i organizirati za njegovu vlastitu dobrobit. Često je djeci ugodnije ostati kod kuće igrajući videoigre, ili se možda u slobodno vrijeme družiti s prijateljima u spontanoj igri te ga neće zanimati organizirana izvannastavna tjelesna aktivnost kao na primjer atletika, što navode u svojoj knjizi i autorice Pejić Papak i Vidulin (2016): „Zanimaju ih aktivnosti usmjerene prema osobnoj ugodu, druženju, zabavi i relaksaciji jer ne iziskuju nikakav napor i veću intelektualno-tjelesnu aktivnost.“ Isto potvrđuju i Badrić te Prskalo (2011) koji navode da je komparirajući dosadašnja istraživanja slobodnog vremena djece i mladih vidljivo da se tjelesna aktivnost definirana kroz sport vrlo malo prakticira. Dobiveni podaci istraživanja autorica Jenko Miholić, Hraski i Juranić (2016) pokazali su da su zabava i druženje najsnažniji motivi za uključivanje u kineziološke aktivnosti učenika od prvog do četvrtog razreda osnovne škole. Iz toga se može zaključiti da su djeci najzanimljivije aktivnosti druženja i zabave, a najmanje one koje zahtijevaju kognitivni

napor. Djeca su po prirodi aktivnija od odraslih te zahtijevaju više kretanja i raznolikih aktivnosti, međutim u današnje vrijeme djeca su sve napetija i imaju sve više zdravstvenih problema baš zbog manjka kretanja, a pogotovo onog organiziranog oblika: „S druge strane, današnju civilizaciju označava prekomjerna težina te živčana napetost, a što je sve više prisutno i među mladima“ (Prskalo, 2007, str. 162). Tu sada treba u jednoj dozi zanemariti ono što dijete želi baš zbog same dobrobiti djeteta te treba naći neki maštoviti način na koji će se dijete potaknuti na pohađanje te ili slične tjelesne izvannastavne aktivnosti. Istraživanje koje se provelo na učenicima od 5. do 8. razreda osnovne škole (Badrić, Prskalo, Matijević, 2015) pokazalo je da su se učenici gotovo svakodnevno u posljednjih sedam dana bavili aktivnostima gledanja televizije (53% učenika) i slušanja glazbe (36% učenika), nakon čega slijede aktivnosti provođenja vremena na internetu, korištenja računala i igranje igrice na playstationu.

Ponekad je teško zadobiti interes učenika, zato je važno znati ih na pravilan način motivirati, a jedan od načina je i promatranje svojih uzora, roditelja i učitelja. Važno je ispitati interes roditelja i učitelja za izvannastavnim organizacijskim oblicima rada te njihovu samu tjelesnu aktivnost baš zbog toga da se vidi kakve uzore djeca imaju, jer puno je veća vjerojatnost da će se dijete baviti nekim sportom ako vidi da to rade njegovi roditelji i učitelji, a to mu može odrediti i cijeli njegov budući život: „Pitanje slobodnoga vremena jest pitanje opstanka čovjeka u radikalno promijenjenim životnim uvjetima pa briga o slobodnom vremenu djeteta postaje temelj navike koja će pratiti pojedinca do te mjere da mu može odrediti životni put“ (Prskalo, 2007, str. 162). U istraživanju autorice Klaričić i autora Vidranski (2021) navedeno je da je spol jedan od čimbenika po kojem su utvrđene razlike tjelesnih aktivnosti učenika te da postoji razlika u afinitetima prema tjelesnim aktivnostima djevojčica i dječaka. Zbog toga treba istražiti što više interesira dječake, a što djevojčice neke životne sredine te pronaći zajedničku aktivnost koja će biti u suglasju s obje strane.

Može se dogoditi da dijete izbjegava tjelesno vježbanje zbog negativnog iskustva koje je nekad u prošlosti doživjelo, a koje ga koči u daljnjem napretku zbog straha od ponavljanja istog. Djeca tada postaju nezainteresirana, smanjuje im se samopoštovanje i vjera u vlastite sposobnosti, a sama im igra, koja im je bila zanimljiva dok su se mogli nadmetati sa svojim vršnjacima zbog podjednake razine znanja i vještina, postaje dosadna, nezanimljiva i naporna. „Valja upozoriti i na to da je neorganizirano slobodno vrijeme djece potencijalna opasnost jer su tada djeca prepuštena negativnim utjecajima društva (od ulice do računala)“ (Pejić Papak, Vidulin, 2016, str. 67). Zbog toga je važno da odrasli organiziraju slobodno vrijeme djece, barem u početku, dok se još ne mogu samostalno odlučiti oko aktivnosti koje ih zanimaju i od kojih mogu izvući najviše koristi uzevši u obzir svoje prirodno urođene sposobnosti. Problem

se javlja kada djeca počinju osjećati dosadu, jer tada dijete traži bilo kakvu aktivnost koja bi „ubila“ tu dosadu, a taj način traženja često dovodi do pronalaženja „lošeg društva“. Tu na snagu stupaju roditelji i učitelji, jer djeci je potrebna njihova potpora kako bi znala na kvalitetan način iskoristiti slobodno vrijeme i otkriti svoje interese i sklonosti.

2. CILJ, PROBLEMI I HIPOTEZE ISTRAŽIVANJA

2.1. Ciljevi

Prvi cilj ovog istraživanja jest saznati kakav je interes učitelja i roditelja za tjelesnom aktivnošću te smatraju li da je potrebno uključiti djecu u izvannastavne organizacijske oblike rada.

Drugi cilj odnosi se na utvrđivanje postojanja statistički značajnih razlika između učitelja i roditelja u samoj tjelesnoj aktivnosti te njihovim stavovima vezanima uz potrebu djece za uključivanjem u izvannastavne organizacijske oblike rada.

2.2. Hipoteze

Prva hipoteza (H1): Većina učitelja i roditelja smatra da izvannastavne organizacijske oblike rada treba uvrstiti u život djeteta.

Druga hipoteza (H0): Ne postoji statistički značajna razlika između učitelja i roditelja u bavljenju tjelesnom aktivnošću.

Treća hipoteza (H0): Ne postoji statistički značajna razlika u stavovima učitelja i roditelja vezanima uz potrebu djece za uključivanjem u izvannastavne organizacijske oblike rada.

3. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

3.1. Ispitanici

Istraživanje je provedeno na prigodnom uzorku od 142 ispitanika kojeg je sačinjavalo 63 roditelja učenika od 1. do 4. razreda te 79 učitelja/učiteljica razredne nastave iz nekoliko škola na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Među roditeljima učenika bilo je 12 muškaraca te 51 žena dok je među učiteljima bilo 3 učitelja te 76 učiteljica razredne nastave.

3.2. Instrumentarij

Za potrebe ovog istraživanja koristio se anketni upitnik kojeg su ispitanici ispunjavali online preko Google Forms-a. Upitnik je sadržavao 20 pitanja. Dio pitanja odnosio se na uključenost roditelja i učitelja u tjelesnu aktivnost, dok se dio upitnika odnosio na stavove roditelja i učitelja o tjelesnoj aktivnosti kao izvannastavnom organizacijskom obliku rada učenika. Odgovori na pitanja bili su ponuđeni u jednom od sljedećih oblika: odabir između nekoliko ponuđenih opcija pri čemu je ovisno o pitanju postojala mogućnost odabira samo

jedne, odabira više opcija te samostalnog navođenja odgovora, pitanja otvorenog tipa te se naposljetku za procjenu stavova učitelja i roditelja koristila Likertova ljestvica. Likertova ljestvica sastoji se od tvrdnji koje izražavaju pozitivan ili negativan stav prema nekom objektu stava. Svaku tvrdnju prati pet mogućih odgovora. Njima se izražava stupanj slaganja tj. neslaganja sa stavom izraženim u određenoj tvrdnji. U ovom istraživanju svaku od korištenih tvrdnji vezano za stavove učitelja i roditelja pratilo je pet mogućih odgovora koji su odgovarali stupnju slaganja tj. neslaganja: 1 – „*uopće se ne slažem*“, 2 – „*ne slažem se*“, 3 – „*nit se slažem, niti se ne slažem*“, 4 – „*slažem se*“ i 5 – „*u potpunosti se slažem*“, pri čemu su riječima bile navedene samo tvrdnja 1 i 5. Svi ispitanici su bili informirani o svrsi istraživanja te su dobrovoljno sudjelovali u istraživanju.

U okviru online anketnog upitnika postavljena su ova pitanja:

Odabir jedne opcije

- *Označite spol.*
- *Rješavate li anketu kao učitelj/učiteljica razredne nastave ili kao roditelj učenika od 1. do 4. razreda?*
- *Ako ste učitelj/učiteljica, uključujući ovu nastavnu godinu, koliko godina radite u razrednoj nastavi?*
- *U slobodno vrijeme tjelesnom se aktivnošću bavim otprilike: (+ mogućnost samostalnog navođenja)*
- *Koliko smatrate da bi djeca tjedno trebala biti uključena u izvannastavne organizacijske oblike rada? (+ mogućnost samostalnog navođenja)*

Odabir jedne ili više opcija

- *Tjelesne aktivnosti kojima se bavim su:*
- *Smatram da su za dijete najbolji: (koji sportovi; + mogućnost samostalnog navođenja)*

Pitanja otvorenog tipa

- *Ako ste odabrali timski ili individualni sport napišite o kojem se sportu radi.*
- *Napišite svoje mišljenje vezano uz izvannastavne organizacijske oblike rada.*

Likertova ljestvica

- *Od izuzetne je važnosti da dijete pohađa neku izvannastavnu tjelesnu aktivnost.*
- *Dijete treba potaknuti na bavljenje nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću ako samo ne pokazuje interes za istu.*
- *Ako dijete pokazuje sklonost nekoj izvannastavnoj tjelesnoj aktivnosti, ne treba mu dopustiti da odustane od iste.*

- *U slučaju da se dijete muči s nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću, poticat ću ga da pokuša neke druge tjelesne izvannastavne aktivnosti sve dok ne pronađe neku koja će mu odgovarati.*
- *U slučaju da se dijete ozlijedi prilikom izvannastavne tjelesne aktivnosti, zabranit ću mu daljnje bavljenje istom.*
- *Ako dijete odbija sudjelovati u izvannastavnim tjelesnim aktivnostima, neću ga tjerati da ih pohađa.*
- *Smatram da je aktivno bavljenje bilo kojom tjelesnom aktivnošću važno za normalan psihički i fizički rast i razvoj djeteta.*
- *Djetetu nije potrebno da se bavi nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću ako se svakodnevno fizički aktivno igra s prijateljima.*
- *Dijete se treba baviti izvannastavnom tjelesnom aktivnošću jer se tako uči poštivati određena pravila te ponašanje u određenim situacijama.*
- *Dijete se treba baviti izvannastavnom tjelesnom aktivnošću jer se tako uči određenim koordiniranim pokretima čije će znanje podupirati daljnji razvoj djeteta u tjelesnom, ali i psihičkom smislu.*
- *Izvannastavne organizacijske oblike rada treba uvrstiti u svakodnevni život svakog djeteta.*

3.3. Postupak prikupljanja podataka

Istraživanje je postavljeno pomoću online anketnog upitnika. Upitnik se postavio na različite društvene mreže, poslan je osobnim poznanicima, učiteljima i učiteljicama te prosljeđen i roditeljima učenika. Upitnik su ispunjavali u okružju u kojem su se u trenutku zaprimanja ankete zatekli. Mogućnost ispunjavanja ankete bila je otvorena 20 dana.

3.4. Obrada podataka

Prikupljeni su podaci o tjelesnoj aktivnosti te o mišljenju učitelja i roditelja o izvannastavnim organizacijskim oblicima rada i njihovoj važnosti za život djeteta. Budući da su podaci dobiveni iz upitnika kvalitativne prirode, u obradi podataka koristila se neparametrijska statistika. Na svim dobivenim odgovorima iz upitnika utvrdila se frekvencija odgovora na temelju čega se ustanovila zastupljenost pojedinih odgovora/podataka u postocima. Za utvrđivanje postojanja statistički značajnih razlika u tjelesnoj aktivnosti između roditelja i učitelja, kao i razlika u stavovima između roditelja i učitelja, koristio se Hi-kvadrat test, čija je razina značajnosti bila $p < 0,05$. Svi su podaci analizirani programskim softverom SPSS.

4. REZULTATI I RASPRAVA

Za potrebe ovog istraživanja prikupljeni su podaci na temelju kojih su dobiveni sljedeći rezultati prikazani u obliku frekvencija odgovora učitelja i roditelja, nakon čega se zastupljenost pojedinih odgovora prikazala u postocima, a koji su prikazani tortnim i stupčastim grafikonima. Hi-kvadrat test koristio se za utvrđivanje statistički značajne razlike dobivenih podataka, a prikazan je u tablici pokraj određenog grafikona.

4.1. Prikaz frekvencija i utvrđivanje statistički značajnih razlika

Tablica 1.

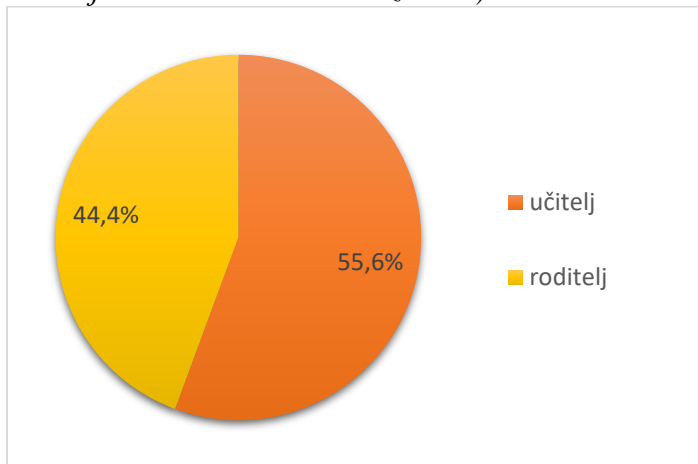
Prikaz frekvencije spola pojedine vrste ispitanika (1. pitanje)

		Frekvencija	Postotak	Kumulativni postotak
Roditelj učenika od 1. do 4. razreda	M	12	19,0	19,0
	Ž	51	81,0	100,0
	Total	63	100,0	
Učitelj/učiteljica razredne nastave	M	3	3,8	3,8
	Ž	76	96,2	100,0
	Total	79	100,0	

Tablica 1 prikazuje da je među roditeljima učenika bilo 12 muškaraca (19%) te 51 žena (81%), dok je među učiteljima/učiteljicama bilo 3 muškarca (3,8%) te 76 žena (96,2%). Dakle, od 142 ispitanika njih 15 su činili muškarci (10,6%), a veliku većinu ispitanika činile su pripadnice ženskog spola (89,4%). Prema navedenim podacima može se zaključiti da se većinom žene bave školskim potrebama svoje djece te da u odgojno-obrazovnom sustavu koji obuhvaća razrednu nastavu prevladavaju učiteljice nad učiteljima.

Slika 1.

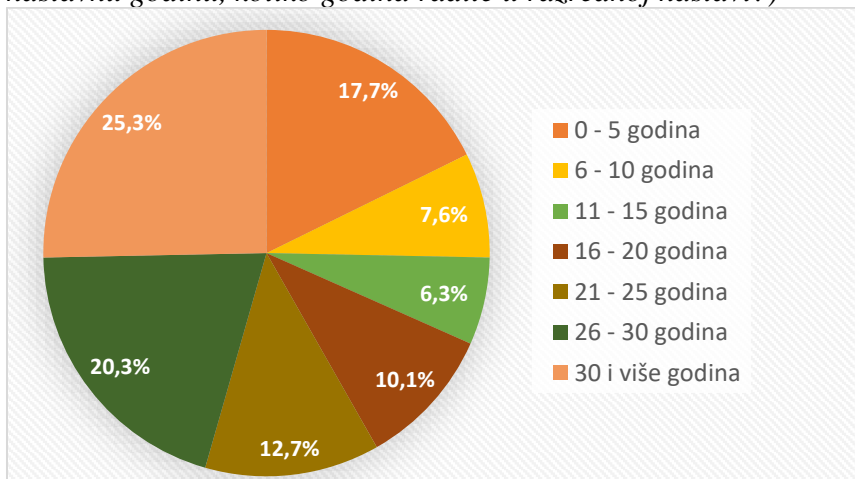
Prikaz ispitanika (2. pitanje: Rješavate li anketu kao učitelj/učiteljica razredne nastave ili kao roditelj učenika od 1. do 4. razreda?)

Slika 1 prikazuje postotak ispitanika iz pojedine kategorije ispitanika u ovom istraživanju. Uzorak je činilo 142 ispitanika. Roditelji učenika od 1. do 4. razreda sačinjavali su 44,4% uzorka (njih 63), dok je 55,6% učitelja tj. učiteljica (79) sudjelovalo u istraživanju.

Slika 2.

Grafikon radnog staža učitelja/učiteljica (3. pitanje: Ako ste učitelj/učiteljica, uključujući ovu nastavnu godinu, koliko godina radite u razrednoj nastavi?)

Slika 2 prikazuje godine radnog staža učitelja/učiteljica. Zanimljivo je za uočiti da je najveći udio onih ispitanika čiji radni staž iznosi 30 i više godina (25,3%), što nije bilo za očekivati zbog anketnog upitnika u online obliku. Najmanji udio čine ispitanici s radnim stažem od 11 do 15 godina (6,3%). 20,3% ispitanika radi u školi 26 – 30 godina, 17,7% 0 – 5 godina, 12,7% 21 – 25 godina, 10,1% 16 – 20 godina i 7,6% 6 – 10 godina.

Tablica 2.

Prikaz frekvencija učestalosti bavljenja tjelesnom aktivnošću učitelja/učiteljica razredne nastave i roditelja učenika (4. pitanje: U slobodno vrijeme tjelesnom se aktivnošću bavim otprilike:)

		Frekvencija	Postotak	Kumulativni postotak
Roditelj učenika od 1. do 4. razreda	2 do 3 puta tjedno	17	27,0	27,0
	3 ili više puta tjedno	7	11,1	38,1
	Jednom dnevno	4	6,3	44,4
	Nikada	8	12,7	57,1
	Povremeno (nekoliko puta mjesečno)	14	22,2	79,4
	Rijetko (samo za vrijeme godišnjih odmora)	12	19,0	98,4
	Svakodnevno	1	1,6	100,0
	Ukupno	63	100,0	
Učitelj/učiteljica razredne nastave	2 do 3 puta tjedno	22	27,8	27,8
	3 ili više puta tjedno	18	22,8	50,6
	Hodam svakodnevno	1	1,3	51,9
	Jednom dnevno	7	8,9	60,8
	Koliko mogu uz posao i obiteljske obaveze	1	1,3	62,0
	Nikada	1	1,3	63,3
	Povremeno (nekoliko puta mjesečno)	21	26,6	89,9
	Radom u vrtu, voćnjaku, cvjetnjaku, šetnja	1	1,3	91,1
	Rijetko (samo za vrijeme godišnjih odmora)	7	8,9	100,0
	Ukupno	79	100,0	

Tablica 3.

Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika učestalosti bavljenja tjelesnom aktivnošću ($X^2=16,871$, $p = 0,051$)

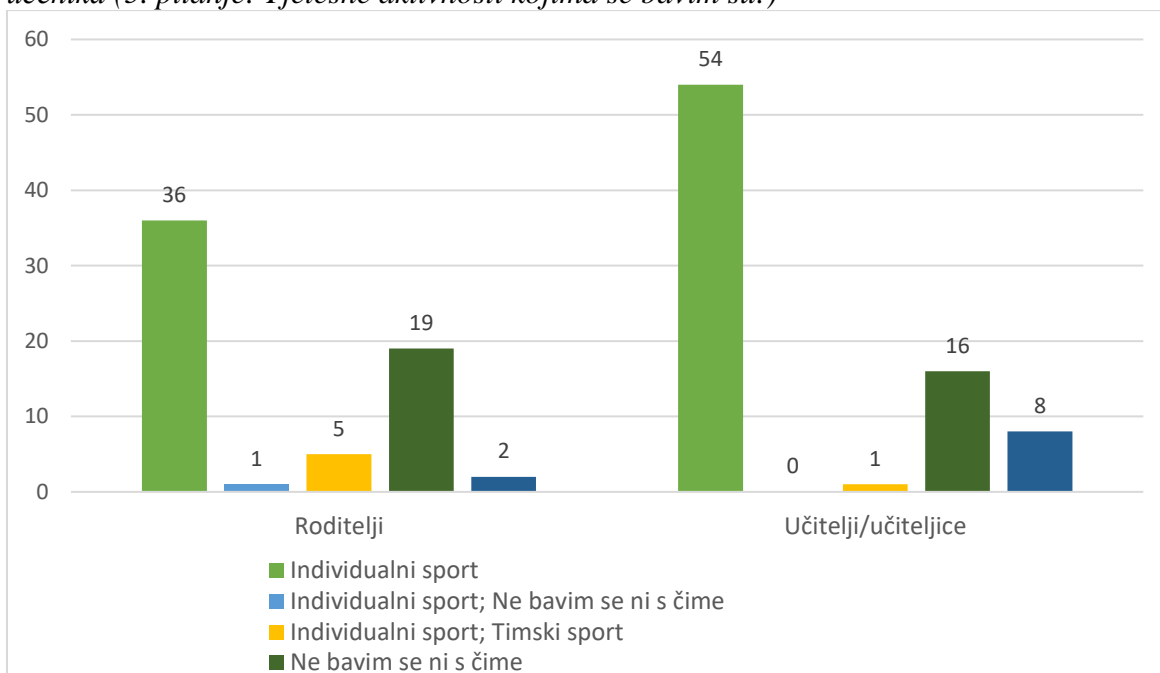
	Vrijednost	Stupnjevi slobode <i>df</i>	Razina značajnosti <i>p</i>
Hi kvadrat X^2	16,871 ^a	9	0,051
<i>N</i>	142		

Što se tiče učestalosti bavljenja tjelesnom aktivnošću (Tablica 2), najviše, 27% roditelja učenika se bavi nekom tjelesnom aktivnošću 2-3 puta tjedno. Njih 22,2% se povremeno bavi nekom tjelesnom aktivnošću. Svakodnevno se nekom tjelesnom aktivnošću bavi tek 1,6% roditelja. Učitelji/učiteljice razredne nastave od 1. do 4. razreda se u najvećoj mjeri bave nekom tjelesnom aktivnošću 2 do 3 puta tjedno (27,8%), povremeno (26,6%), te tri ili više puta tjedno (22,8%). 1,3% učitelja/učiteljica se nikada ne bavi tjelesnom aktivnošću. Statistički značajna razlika između učitelja/učiteljica i roditelja u odabranim varijablama ne postoji. Sveukupno,

ispitanici su najviše birali odgovor 2 – 3 puta tjedno, a je li to dovoljno tjelesne aktivnosti ovisi o svakoj pojedinoj osobi te o njezinim životnim navikama.

Slika 3.

Prikaz frekvencija vrste tjelesne aktivnosti učitelja/učiteljica razredne nastave i roditelja učenika (5. pitanje: Tjelesne aktivnosti kojima se bavim su:)

Tablica 4.

Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika učestalosti bavljenja tjelesnom aktivnošću između učitelja i roditelja ($X^2=9,441$, $p = 0,051$)

	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	9,441 ^a	4	0,051
N	142		

Što se tiče vrste tjelesne aktivnosti, iz Slike 3 vidljivo je kako se 36 (57,1%) roditelja učenika bavi individualnim sportom slično kao i učitelji/učiteljice razredne nastave od 1. do 4. razreda koji se individualnim sportom bave u postotku od 68,4% (njih 54). Rezultat Hi-kvadrat testa (Tablica 4) za utvrđivanje statistički značajnih razlika pokazao je da statistički značajna razlika između učitelja/učiteljica i roditelja ne postoji. Individualni sportovi čine većinski udio u aktivnostima učitelja/učiteljica i roditelja, što se vjerojatno može pripisati velikom izboru individualnih sportova, ali i neimanju dovoljno dobre podloge za bavljenjem onima timskog karaktera koji vrlo često zahtijevaju različita natjecanja i više slobodnog vremena.

6. pitanje koje je otvorenog tipa glasi „Ako ste odabrali timski ili individualni sport napišite o kojem se sportu radi“. Učitelji/učiteljice naveli su ove aktivnosti: hiit trening, crossfit, ples, vježbanje kod kuće, brzo hodanje, aerobik, fitness, planinarenje, trčanje, rolanje, biciklizam, hodanje, skijanje, vježbe za kralježnicu, korektivna gimnastika, teretana, nordijsko hodanje, rekreativna gimnastika, vježbe na orbitreku, jazz dance, košarka. Nasuprot učiteljima, roditelji su naveli ove aktivnosti: trčanje, samostalno vježbanje, teretana, pilates, biciklizam, brzo hodanje, joga, plivanje, planinarenje, skijanje, crossfit, gimnastika, vježbe snage i hiit, hodanje, fitness, jahanje, veslanje, kružni trening, rolanje, korektivna gimnastika, odbojka, nogomet, badminton. I učitelji/učiteljice i roditelji navode slične tjelesne aktivnosti koje velikom većinom ne zahtijevaju timski rad već samo tjelesne napore pojedinca. Ove su aktivnosti većinom pristupačne te su široko rasprostranjene zbog čega se velika većina ispitanika za njih odlučuje.

Tablica 5.

Prikaz frekvencija stava učitelja/učiteljica razredne nastave i roditelja učenika o najboljem izboru tjelesne aktivnosti za dijete (7. pitanje: Smatram da su za dijete najbolji:)

		Frekvencija	Postotak	Kumulativni postotak
Roditelj učenika od 1. do 4. razreda	Bilo što što dijete samo odabere	23	36,5	36,5
	Bitno je da se bavi što više tjelesnom aktivnošću	1	1,6	38,1
	Dovoljno je da dijete pohađa nastavu Tjelesne i zdravstvene kulture	1	1,6	39,7
	Individualni sportovi	1	1,6	41,3
	Timski sportovi	20	31,7	73,0
	Timski sportovi;Bilo što što dijete samo odabere	3	4,8	77,8
	Timski sportovi;Individualni sportovi	8	12,7	90,5
	Timski sportovi;Individualni sportovi;Bilo što što dijete samo odabere	6	9,5	100,0
Ukupno	63	100,0		
Učitelj/učiteljica razredne nastave	Bilo što što dijete samo odabere	43	54,4	54,4
	Bilo što što dijete samo odabere;Svakodnevno bavljenje tjelesnom aktivnošću	1	1,3	55,7
	Timski sportovi	21	26,6	82,3
	Timski sportovi;Bilo što što dijete samo odabere	3	3,8	86,1
	Timski sportovi;Individualni sportovi	9	11,4	97,5
	Timski sportovi;Individualni sportovi;Bilo što što dijete samo odabere	1	1,3	98,7
	Timski sportovi;Individualni sportovi;Dovoljno je da dijete pohađa nastavu Tjelesne i zdravstvene kulture;Bilo što što dijete samo odabere	1	1,3	100,0
Ukupno	79	100,0		

Tablica 6.

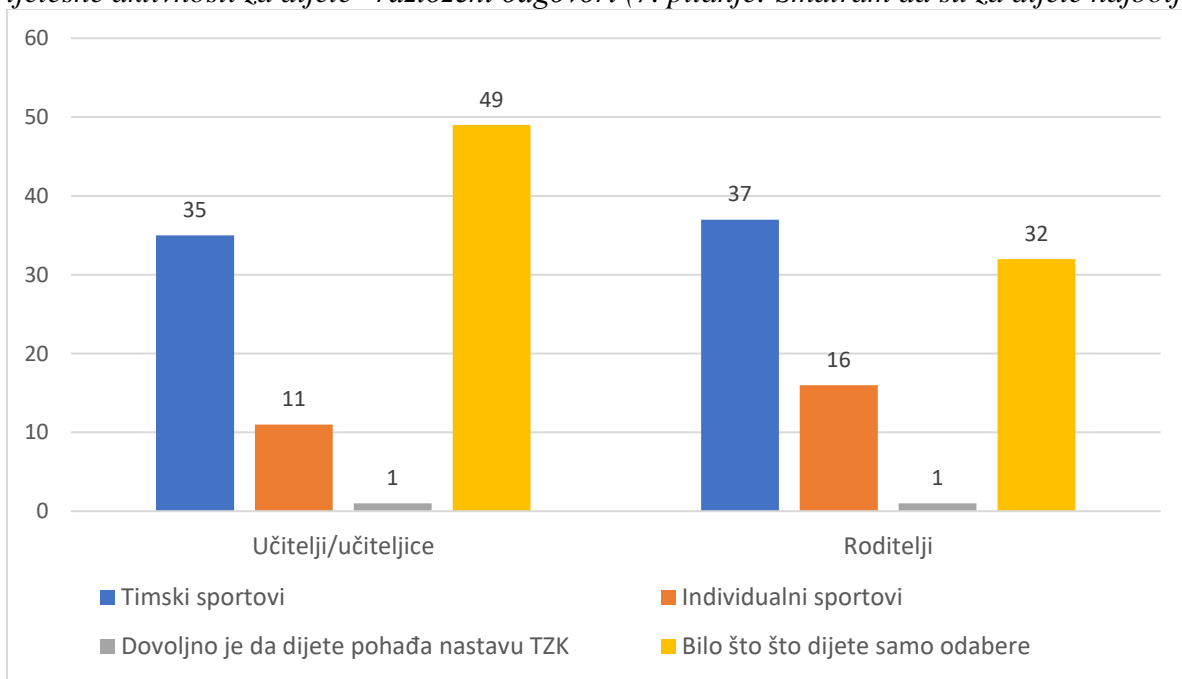
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=13,078$, $p = 0,159$)

	Vrijednost	Stupnjevi slobode <i>df</i>	Razina značajnosti <i>p</i>
Hi kvadrat X^2	13,078 ^a	9	0,159
<i>N</i>	142		

Ovo je pitanje imalo mogućnost višestrukog odgovora. Tablica 3 prikazuje kako roditelji učenika najviše smatraju da je za dijete najbolja aktivnost bilo što što dijete samo odabere (36,5%), te timski sportovi (31,7%), slično kao i učitelji/učiteljice razredne nastave, koji u još većoj mjeri smatraju da je za dijete najbolja aktivnost bilo što što dijete samo odabere (54,4%), te timski sportovi (26,6%). Tablica 6 potvrđuje da statistički značajna razlika između učitelja/učiteljica i roditelja za ovu tvrdnju ne postoji. U većini slučajeva i učitelji/učiteljice i roditelji uzimaju u obzir želje i potrebe djeteta pred vlastitim te smatraju da djetetu treba pustiti na odabir kojom će se tjelesnom aktivnošću u slobodno vrijeme baviti. To je dobar pristup kojeg treba uvijek uzeti u obzir, ali treba imati na umu da djetetu treba pokazati različite tjelesne aktivnosti te način i svrhu izvođenja istih kako bi ono samo pokušalo odrediti koja mu aktivnost najbolje odgovara.

Slika 4.

Grafikon stava učitelja/učiteljica razredne nastave i roditelja učenika o najboljem izboru tjelesne aktivnosti za dijete –razloženi odgovori (7. pitanje: Smatram da su za dijete najbolji:)

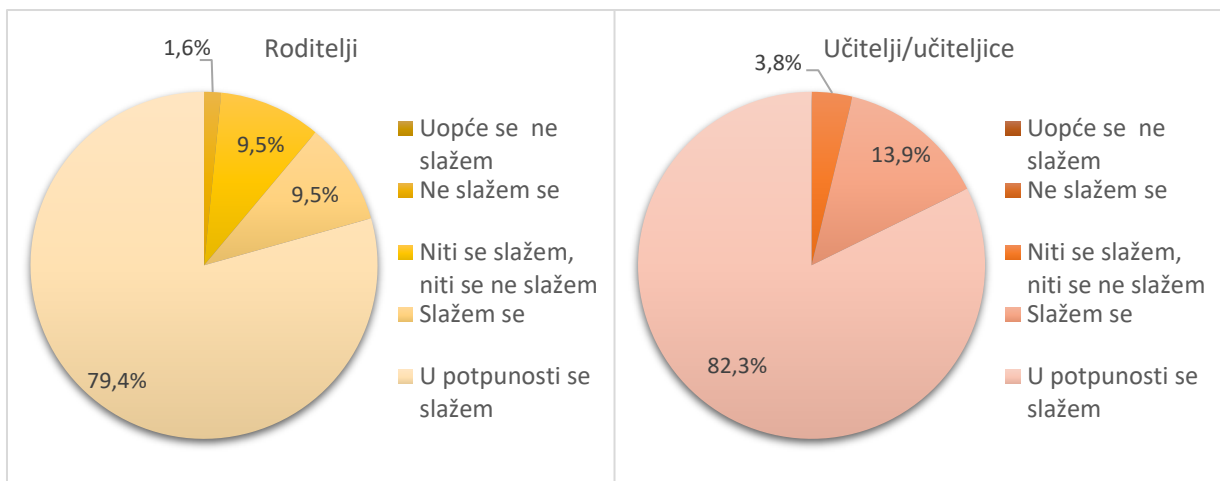

Uzevši u obzir mogućnost višestrukog odgovora, svaki se odgovor učitelja/učiteljica i roditelja zasebno proučio i razložio te se svrstao u određenu kategoriju kojoj pripada. Slika 4 prikazuje te podatke u obliku stupčastog grafikona, pri čemu se može zaključiti da je većina

učitelja/učiteljica (njih 49) odabrala odgovor da je za dijete najbolje bilo što što dijete samo odabere, što se zaključilo i s Tablicom 5. Međutim, većina roditelja (njih 37) odabrala je odgovor da su za dijete najbolji timski sportovi, što se razlikuje od podataka u Tablici 5 da najviše roditelja bira odgovor „Bilo što što dijete samo odabere“. Podaci se razlikuju zbog višestrukih odgovora koji su se obrađivali svaki zasebno, ovisno o ispitaniku. Zbog toga bi ovo pitanje trebalo postaviti bez mogućnosti višestrukog odgovora, tako da učitelji i roditelji odaberu ono za što smatraju da je za njih najvažnije. Ostali odgovori koje su roditelji samostalno naveli: Bitno je da se bavi što više tjelesnom aktivnošću; Svakodnevno bavljenje tjelesnom aktivnošću.

Slika 5.

8. tvrdnja: *Od izuzetne je važnosti da dijete pohađa neku izvannastavnu tjelesnu aktivnost.*

Tablica 7.

Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=3,671$, $p = 0,299$)

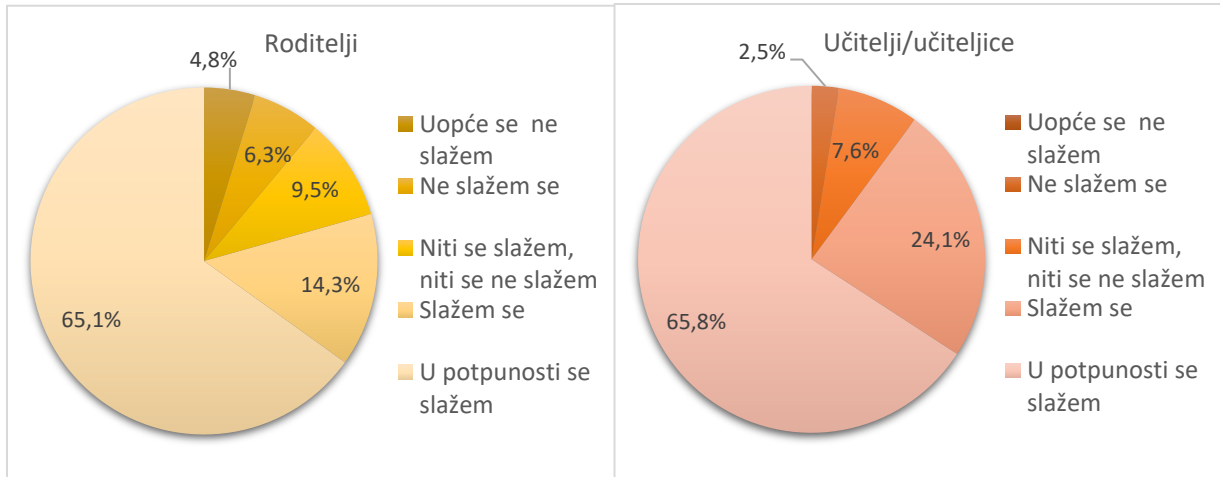
	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	3,671 ^a	3	0,299
N	142		

Što se tiče stavova roditelja tj. učitelja/učiteljica (Slika 5), treba istaknuti da je važnost tjelesne aktivnosti prepoznata. 79,4% roditelja tj. 82,3% učitelja/učiteljica se u potpunosti slaže s tvrdnjom kako je od izuzetne važnosti da dijete pohađa neku tjelesnu aktivnost. Tablica 7 potvrđuje da ovu tvrdnju statistički značajna razlika ne postoji jer se stavovi roditelja i učitelja/učiteljica ne razlikuju, što je u ovom slučaju pozitivna i očekivana reakcija ispitanika.

Slika 6.

(9. tvrdnja: Dijete treba potaknuti na bavljenje nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću ako samo ne pokazuje interes za istu.)

Tablica 8.

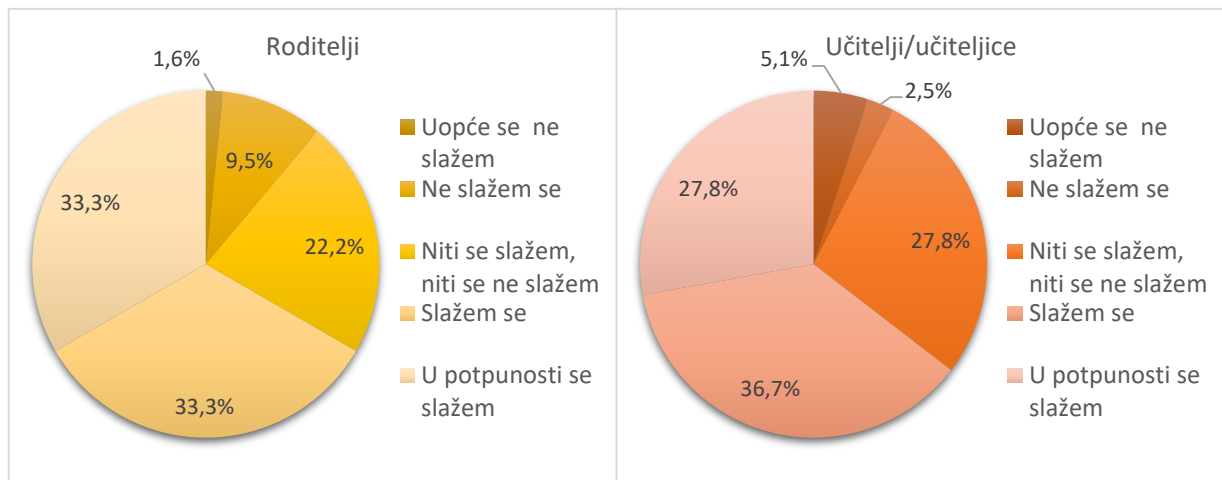
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=6,823$, $p = 0,146$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	6,823 ^a	4	0,146
N	142		

Slično prethodnom pitanju, Slika 6 prikazuje da 65,1% roditelja tj. 65,8% učitelja/učiteljica se u potpunosti slaže s tvrdnjom kako dijete treba potaknuti na bavljenje nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću ako samo ne pokazuje interes za istu. Za ovu tvrdnju statistički značajna razlika ne postoji jer se stavovi roditelja i učitelja/učiteljica ne razlikuju. Čak i ako dijete ne želi biti tjelesni aktivno, treba mu omogućiti neki oblik tjelesne aktivnosti te ga usmjeriti na određeni oblik aktivnosti koja bi mu mogla odgovarati. Aktivan život, a pogotovo u ranim godinama života, izuzetno je važan za pravilan rast i razvoj i ne smije ga se, osim iz opravdanih razloga, zanemariti.

Slika 7.

(10. tvrdnja: Ako dijete pokazuje sklonost nekoj izvannastavnoj tjelesnoj aktivnosti, ne treba mu dopustiti da odustane od iste.)

Tablica 9.

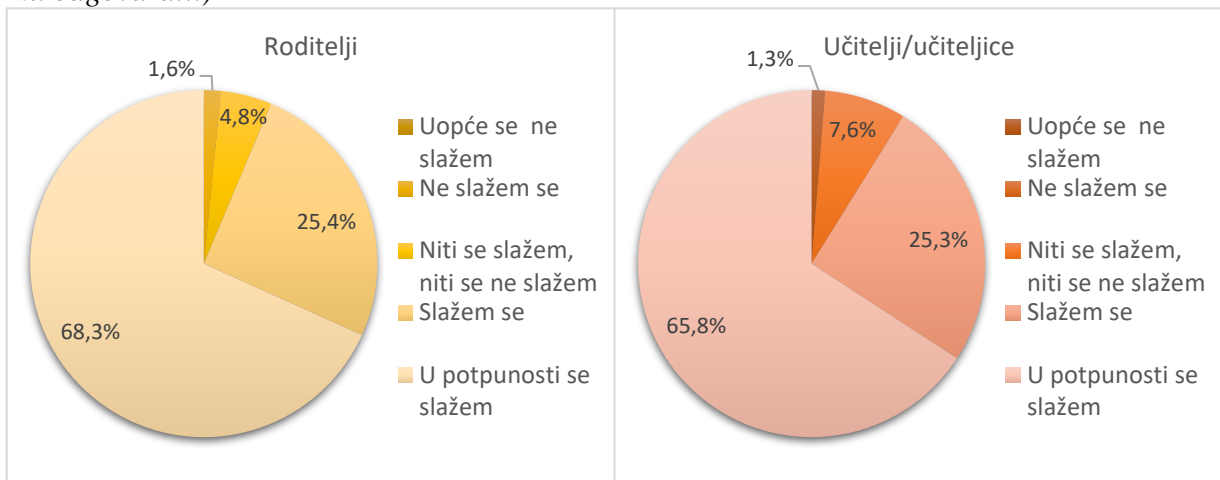
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=5,144$, $p = 0,273$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	5,144 ^a	4	0,273
N	142		

Roditelji i učitelji/učiteljice imaju poprilično sličan stav i po pitanju tvrdnje da ako dijete pokazuje sklonost nekoj izvannastavnoj aktivnosti, ne treba mu dopustiti da odustane od iste (Slika 7). S tom tvrdnjom u potpunosti se slaže 33,3% roditelja te 27,8% učitelja/učiteljica. 33,3% roditelja te 36,7% učitelja/učiteljica se slaže s tom tvrdnjom, dok se niti slaže, niti ne slaže 22,2% roditelja tj. 27,8% učitelja/učiteljica. Zanimljivo je za uočiti da se samo 1,6% roditelja uopće ne slaže s ovom tvrdnjom, nasuprot 5,1% učitelja/učiteljica, koji smatraju da djetetu treba omogućiti odustajanje od aktivnosti koja mu dobro leži ako to ono samo želi. Za ovu tvrdnju (Tablica 9) statistički značajna razlika ne postoji jer se stavovi roditelja i učitelja/učiteljica ne razlikuju. U slučaju da djetetu neka aktivnost ide izvanredno dobro, ali iz nekog ju razloga više ne želi pohađati, treba mu omogućiti uvid u razloge za i protiv određene aktivnosti. Ni u kojem slučaju ne treba popustiti pred zahtjevom odustajanja ako za to nema valjanih razloga. S djetetom treba nastojati prekoračiti prepreku koja se stvorila te vidjeti što će se nakon toga događati.

Slika 8.

(11. tvrdnja: U slučaju da se dijete muči s nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću, poticati ću ga da pokuša neke druge tjelesne izvannastavne aktivnosti sve dok ne pronade neku koja će mu odgovarati.)

Tablica 10.

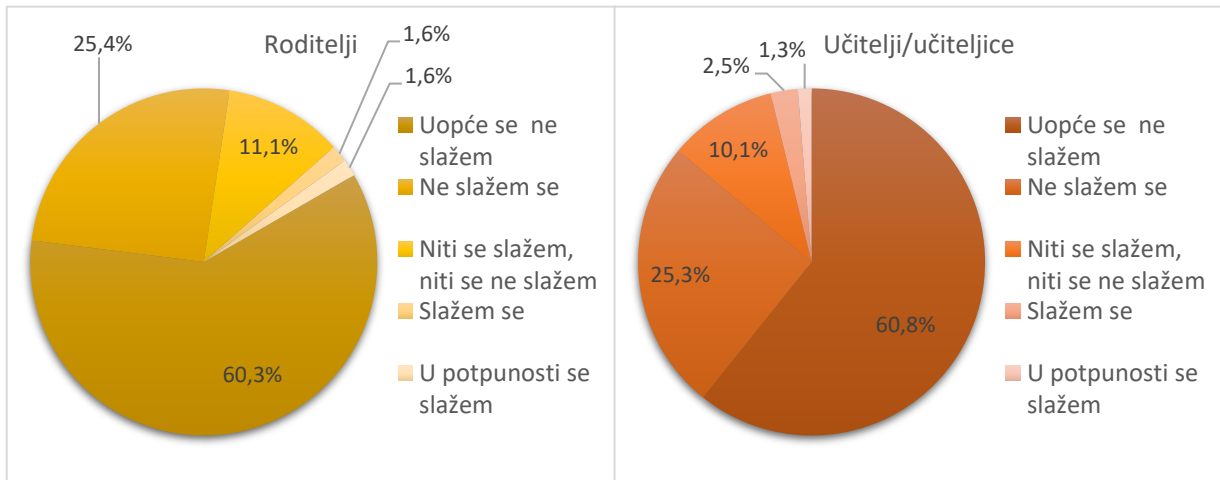
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=2,526$, $p = 0,640$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode <i>df</i>	Razina značajnosti <i>p</i>
Hi kvadrat X^2	2,526 ^a	4	0,640
<i>N</i>	142		

Po pitanju tvrdnje da, u slučaju da se dijete muči s nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću, treba ga poticati da pokuša neke druge tjelesne izvannastavne aktivnosti koje će mu odgovarati, 68,3% roditelja te 65,8% učitelja/učiteljica se u potpunosti slaže, što se može vidjeti iz Slike 8. Tablica 10 pokazuje da za ovu tvrdnju statistički značajna razlika ne postoji jer se stavovi roditelja i učitelja/učiteljica ne razlikuju. Ako se uoči da se iz nekog razloga dijete ne snalazi s tjelesnom aktivnošću koju pohađa, ne smije se u potpunosti odustati od tjelesne aktivnosti, već treba uzeti u obzir individualne sposobnosti i preferencije djeteta te pronaći s njime aktivnost koja će bolje odgovarati njegovim potrebama.

Slika 9.

(12. tvrdnja: U slučaju da se dijete ozlijedi prilikom izvannastavne tjelesne aktivnosti, zabraniti ću mu daljnje bavljenje istom.)

Tablica 11.

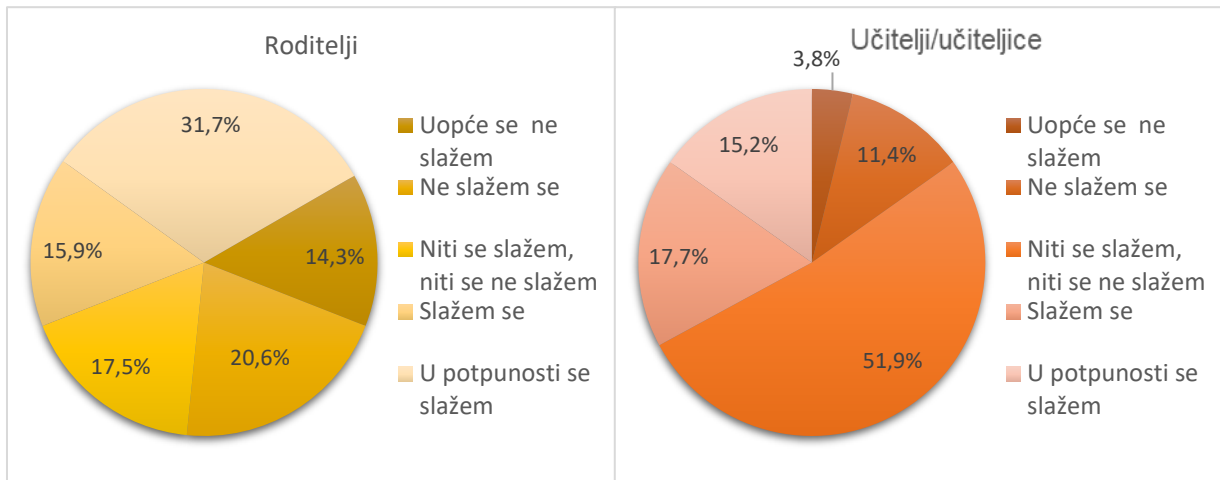
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=,207$ $p = 0,995$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	,207 ^a	4	0,995
N	142		

Slika 9 prikazuje podatke u kojima se 60,3% roditelja te 60,8% učitelja/učiteljica uopće ne slaže s tvrdnjom da, u slučaju da se dijete ozlijedi prilikom izvannastavne tjelesne aktivnosti, treba mu zabraniti bavljenje istom. Za ovu tvrdnju statistički značajna razlika ne postoji jer se stavovi roditelja i učitelja/učiteljica ne razlikuju, kao što se vidi iz Tablice 11. Ozljede će se uvijek događati, kako djeci tako i odraslima, i ne treba ih se bojati već iz njih treba učiti. Samo zato što se dijete ozlijedilo ne znači da više nikada neće smjeti npr. trčati jer to ne bi imalo smisla, osim u slučaju ozbiljnije povrede i okolnostima situacije. Većina ispitanika shvaća važnost upornosti i učenja na pogreškama, a što je važno za dobrobit djece.

Slika 10.

(13. tvrdnja: Ako dijete odbija sudjelovati u izvannastavnim tjelesnim aktivnostima, neću ga tjerati da ih pohađa.)

Tablica 12.

Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=22,180$, $p = 0,000$).

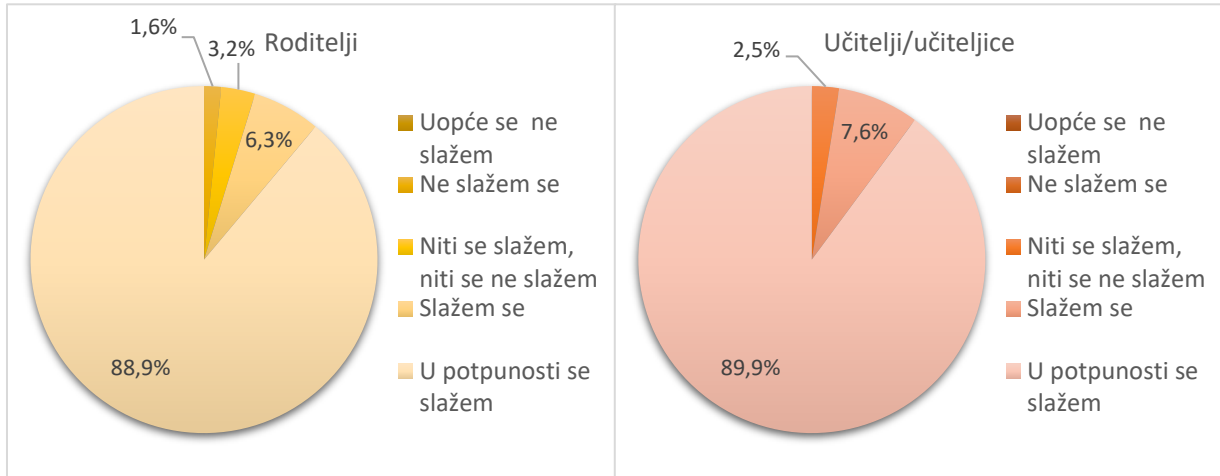
	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	22,180 ^a	4	0,000
N	142		

Najprimjetnija razlika u frekvencijama odgovora roditelja i učitelja/učiteljica vidi se kod tvrdnje da ako dijete odbije sudjelovati u izvannastavnim tjelesnim aktivnostima, roditelj tj. učitelja/učiteljica ga neće tjerati da ih pohađa. U potpunosti se slaže s tom tvrdnjom 31% roditelja, što je upola više od 15,2% učitelja/učiteljica. 17,5% roditelja nasuprot čak 51,9% učitelja/učiteljica se niti slaže, niti ne slaže s ovom tvrdnjom na koju nisu bili sigurni kako odgovoriti. Odgovor da se uopće ne slažu s tvrdnjom izabralo je 14,3% roditelja te tek 3,8% učitelja/učiteljica, što ukazuje na to da roditelji prevladavaju po pitanju autoriteta, a što je i za očekivati. Statistički značajna razlika između stavova roditelja i učitelja/učiteljica pronađena je za ovu tvrdnju s p razinom značajnosti manjom od 0,05 ($p = 0,000$). Tjerati je infinitiv dosta teškog glagola vrlo često negativnog značenja koji se iskoristio u ovoj tvrdnji, što je prema podacima različito djelovalo na roditelje i učitelje/učiteljice. Roditelji su se u većini složili s navedenom tvrdnjom vjerojatno zbog toga što nisu trebali previše razmišljati o samom pitanju, a koju je već sam glagol tjerati odredio. Nasuprot tome, učitelji/učiteljice su bili neodlučniji baš zbog toga što većinom znaju da su tjelesne aktivnosti važne za dijete, ali ne osjećaju se sigurnima prilikom korištenja te riječi. Uspoređujući ovu tvrdnju s malo drugačije sročenom tvrdnjom 9, koja kaže da dijete treba potaknuti na bavljenje tjelesnom aktivnošću ako samo ne pokazuje interes za istu, može se zaključiti da su i roditelji i učitelji/učiteljice puno bolje reagirali. Glagol potaknuti ima pozitivno značenje te se većina ispitanika složila s tom

tvrdnjom. Dakle, puno odgovora ovisi i o načinu postavljanja pitanja, što uvijek treba uzeti u obzir.

Slika 11.

(14. tvrdnja: *Smatram da je aktivno bavljenje bilo kojom tjelesnom aktivnošću važno za normalan psihički i fizički rast i razvoj djeteta.*)

Tablica 13.

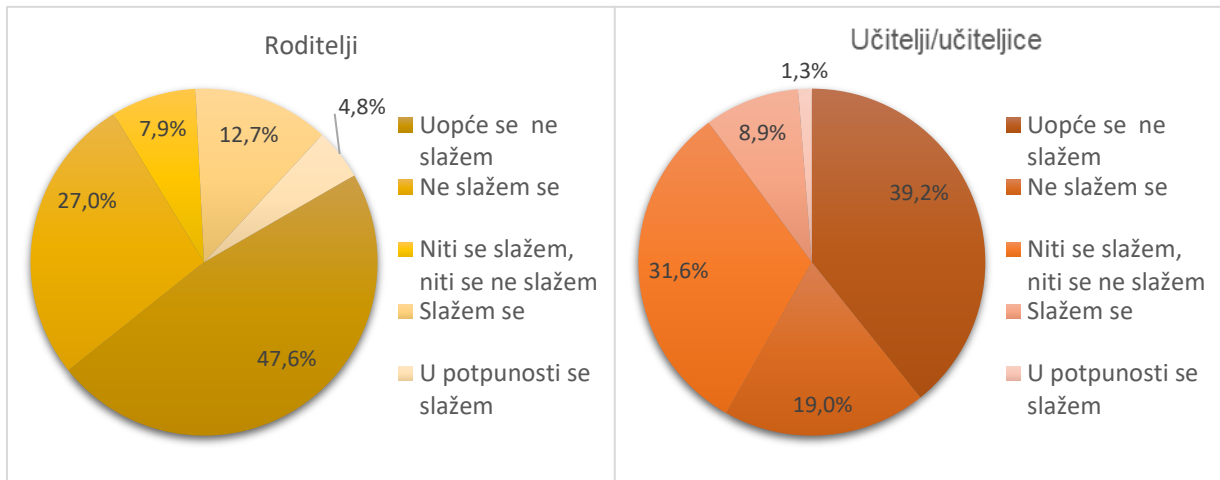
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=1,386$, $p = 0,709$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode <i>df</i>	Razina značajnosti <i>p</i>
Hi kvadrat X^2	1,386 ^a	3	0,709
<i>N</i>	142		

Roditelji i učitelji/učiteljice suglasni su oko toga da je aktivno bavljenje bilo kojom tjelesnom aktivnošću važno za normalan psihički i fizički rast i razvoj djeteta (u potpunosti se slaže 88,9% roditelja te 89,9% učitelja/učiteljica) te zbog toga statistički značajna razlika ne postoji. Ispitanici shvaćaju da je dijete još u procesu rasta i razvoja te da bilo kakav oblik tjelesne aktivnosti ima veliku ulogu u održavanju zdravlja djeteta.

Slika 12.

(15. tvrdnja: Djetetu nije potrebno da se bavi nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću ako se svakodnevno fizički aktivno igra s prijateljima.)

Tablica 14.

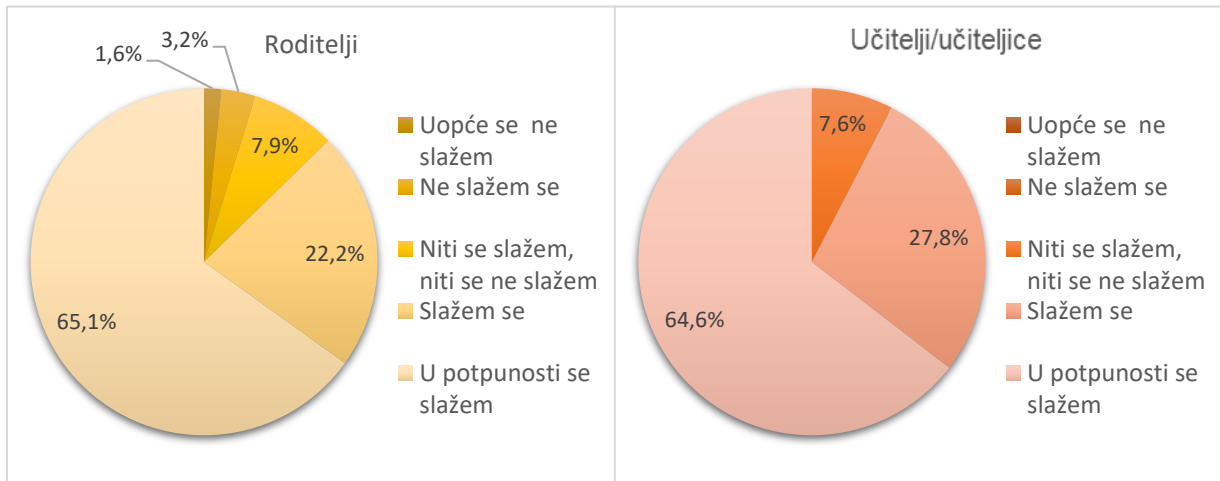
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=12,902$, $p = 0,012$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	12,902 ^a	4	0,012
N	142		

Slika 12 prikazuje postotak slaganja/neslaganja. S tvrdnjom, da djetetu nije potrebno da se bavi nekom tjelesnom aktivnošću ako se svakodnevno fizički aktivno igra s prijateljima, se uopće ne slaže 47,6% roditelja te samo 39,2% učitelja/učiteljica, što su alarmantni podaci, pogotovo što se tiče učitelja/učiteljica jer bilo je za očekivati da će većina njih shvaćati da je organizirana tjelesna aktivnost izuzetno važna za rano učenje pravilne izvedbe određenih motoričkih radnji, a koju se iz mnogo razloga nikako ne smije zanemariti. 27% roditelja i 19,0% učitelja/učiteljica nema jasan stav o toj tvrdnji dok se u vrlo malom omjeru roditelji (4,8%) i učitelji/učiteljice (1,3%) u potpunosti slažu. Ovdje su roditelji i učitelji/učiteljice imali različita mišljenja zbog čega postoji statistički značajna razlika između stavova roditelja i učitelja/učiteljica s p razinom značajnosti manjom od 0,05 ($p = 0,012$). Roditelji su uvidjeli važnost organizirane tjelesne aktivnosti u većem obujmu nego učitelji/učiteljice, što pokazuje da žele ono najbolje za svoje dijete i da pri tome nemaju većih dvojbi.

Slika 13.

(16. tvrdnja: Dijete se treba baviti izvannastavnom tjelesnom aktivnošću jer se tako uči poštivati određena pravila te ponašanju u određenim situacijama.)

Tablica 15.

Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=4,206$, $p = 0,379$).

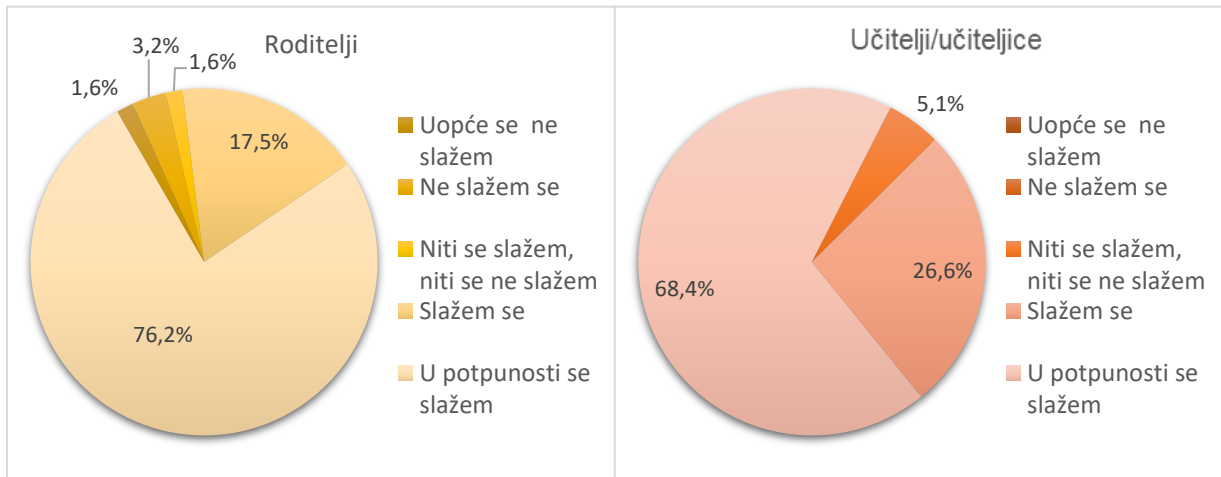
	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	4,206 ^a	4	0,379
N	142		

Da se dijete treba baviti izvannastavnom tjelesnom aktivnošću jer se tako uči poštivati određena pravila te ponašanju u određenim situacijama u potpunosti se slaže 65,1% roditelja te 64,6% učitelja/učiteljica (Slika 13), zbog čega za ovu tvrdnju statistički značajna razlika ne postoji jer se stavovi roditelja i učitelja/učiteljica ne razlikuju, što se može vidjeti u Tablici 15. S tom tvrdnjom se slaže 22,2% roditelja te 27,8% učitelja/učiteljica. Kako bi se određene aktivnosti mogle izvoditi potrebno je znati pravila istih, a osim toga treba znati na pravilan način uvažavati i potrebe drugih, zbog čega su tjelesne aktivnosti odličan način za uvježbavanje i učenje dobrog ponašanja, a što su u ovom slučaju uvidjeli ispitanici obje vrste.

Slika 14.

(17. tvrdnja: Dijete se treba baviti izvannastavnom tjelesnom aktivnošću jer se tako uči određenim koordiniranim pokretima čije će znanje podupirati daljnji razvoj djeteta u tjelesnom, ali i psihičkom smislu.)

Tablica 16.

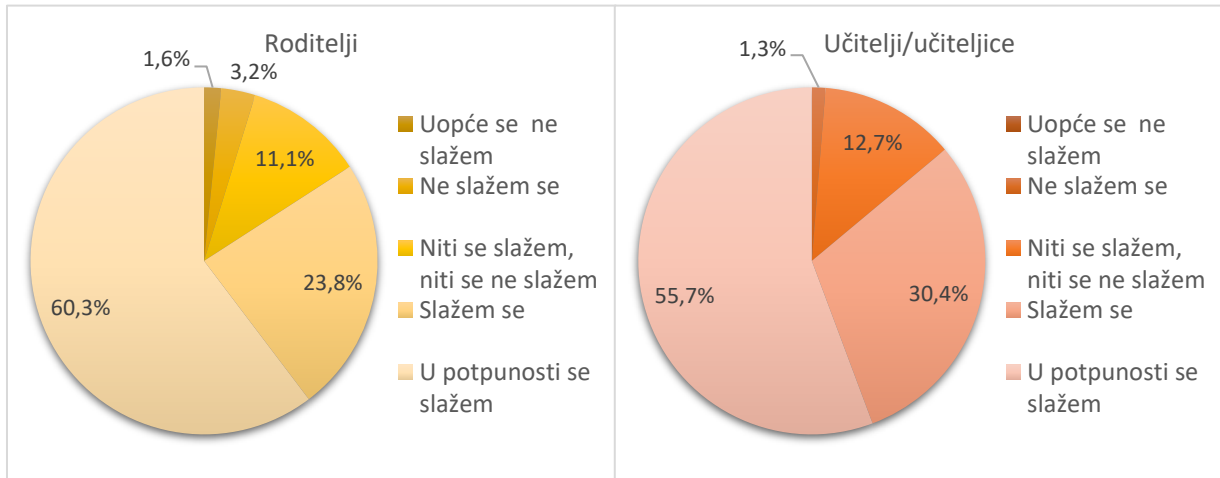
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=6,558$, $p = 0,161$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	6,558 ^a	4	0,161
N	142		

Slično tome, da se dijete treba baviti izvannastavnom tjelesnom aktivnošću jer se tako uči određenim koordiniranim pokretima čije će znanje podupirati daljnji razvoj djeteta u tjelesnom, ali i psihičkom smislu, u potpunosti se slaže 76,2% roditelja te 68,4% učitelja/učiteljica (Slika 14), a statistički značajna razlika između stavova ispitanika ne postoji (Tablica 16). Motoričke sposobnosti razvijaju se u velikoj mjeri kada se izvode kompleksnije tjelesne radnje, kao što je na primjer ples. Pri tome dijete treba razmišljati o pokretima koje izvodi (psihički razvoj) te ih na određen pravilan način izvoditi zbog čega dobiva na koordinaciji (fizički razvoj), a što je pak podloga za ostale izazove koji se mogu u životu javiti.

Slika 15.

(18. tvrdnja: Izvannastavne organizacijske oblike rada treba uvrstiti u svakodnevni život svakog djeteta.)

Tablica 17.

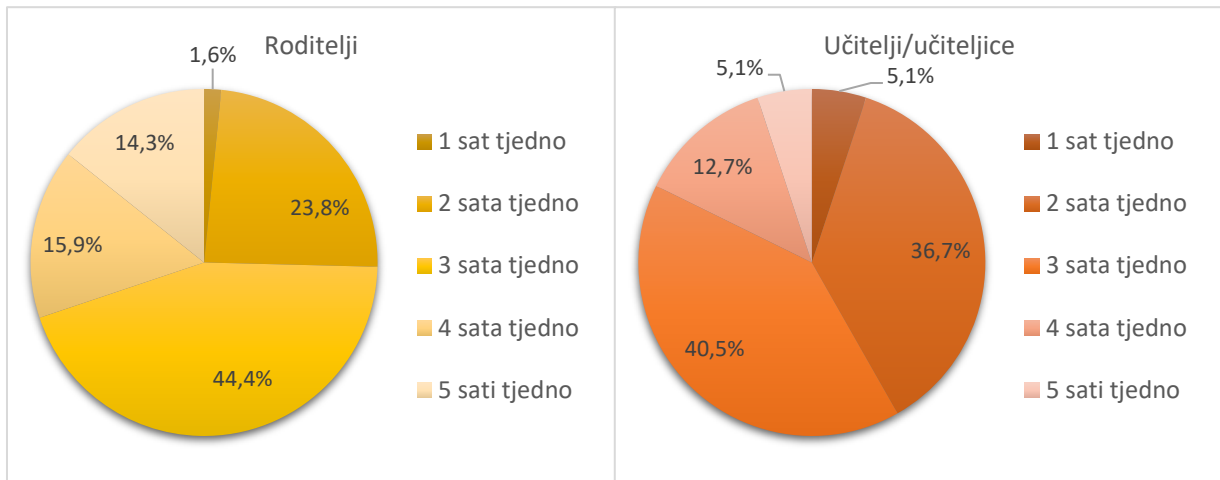
Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=2,609$, $p = 0,625$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode <i>df</i>	Razina značajnosti <i>p</i>
Hi kvadrat X^2	2,609 ^a	4	0,625
<i>N</i>	142		

Roditelji i učitelji/učiteljice se u većini u potpunosti slažu (60,3% roditelja tj. 55,7% učitelja/učiteljica) s tvrdnjom da bi izvannastavne organizacijske oblike rada trebalo uvrstiti u svakodnevni život svakog djeteta, što se može vidjeti iz Slike 15. Iz Tablice 17 može se zaključiti da za ovu tvrdnju statistički značajna razlika ne postoji jer se stavovi roditelja i učitelja/učiteljica ne razlikuju. Tvrdnja se odnosi na svakodnevni život djeteta, dakle dijete bi se svaki dan trebalo baviti određenom tjelesnom izvannastavnom aktivnošću, a broj sati izvannastavnih aktivnosti tjedno koje su ispitanici odabrali prikazani su u Slici 16. Točno je da dijete treba svaki dan biti aktivno, poželjno je da su to organizirani oblici tjelesnih aktivnosti, ali bi bilo dobro da su to različite tjelesne aktivnosti kojima će se uvesti dinamičnost u slobodno vrijeme djece, a ne monotonija kojom će dijete biti izmoreno.

Slika 16.

(19. tvrdnja: Koliko smatrate da bi djeca tjedno trebala biti uključena u izvannastavne organizacijske oblike rada?)

Tablica 18.

Rezultati Hi-kvadrat testa za utvrđivanje razlika u stavovima ($X^2=6,727$, $p = 0,151$).

	Vrijednost	Stupnjevi slobode df	Razina značajnosti p
Hi kvadrat X^2	6,727 ^a	4	0,151
N	142		

44,4% roditelja te 40,5% učitelja/učiteljica smatra da bi djeca trebala biti uključena u izvannastavne organizacijske oblike rada 3 sata tjedno. Nešto manji postotak ispitanika smatra da bi trebali biti uključeni 2 sata tjedno (23,8% roditelja tj. 36,7% učitelja/učiteljica). Veći postotak učitelja/učiteljica (5,1%) nego roditelja (1,6%) smatra da izvannastavni organizacijski oblici rada trebaju biti 1 sat tjedno, što bi se moglo pripisati predugom popisu odgovornosti učitelja i učiteljica ili pak propisanom pravilu koje kaže da se izvannastavne aktivnosti izvode 1 sat u tjednu. 5 sati tjedno, dakle svaki dan, odabralo je 14,3% roditelja i 5,1% učitelja, što se kosi s 18. tvrdnjom za koju su ispitanici u većini odredili da izvannastavne organizacijske oblike rada treba uvrstiti u svakodnevni život djeteta. Postoji mogućnost da su ispitanici u prošloj tvrdnji mislili na ukupnu tjelesnu aktivnost, a ne na određenu izvannastavnu aktivnost, zbog čega su u 19. tvrdnji izabrali drugačije odgovore. Za ovu tvrdnju statistički značajna razlika ne postoji jer se stavovi roditelja i učitelja/učiteljica dovoljno ne razlikuju, što se može uočiti iz Tablice 18.

4.2. Pitanje otvorenog tipa i odgovori

Učitelji/učiteljice i roditelji imali su mogućnost na kraju anketnog upitnika napisati svoje mišljenje vezano uz izvannastavne organizacijske oblike rada.

Komentari roditelja

Organizacija izvannastavnih aktivnosti

- „Organizirajte ih u školi, u sklopu produženog boravka jer mi roditelji padamo s nogu of razvezanja“
- „Jako je bitno da se djeca bave sportom, ali mi je zao da je puno sportskih aktivnosti organizirano tako da se mora ći 3x tjedno i onda jos utakmice vikendom.. Nije nuzno da se svi bave sportom s nekim natjecateljskim ambicijama - bilo bi dobro da ima mogucnosti baviti se sportom 2 x tjedno da se zavoli sport i fizička aktivnost kao dio života bez nuzno ambicije za nekom sportskom "karijerom"“
- „Djeci treba dati što više izbora što se tiče sporta jer dok su u školi oni će to održavati, a kod kuće njima samima to se neda. Boravak u prirodi je isto tako dobrodošao. Dok su zajedno kao razred mogu puno naučiti i raditi.“
- „Djeca i roditelji često su inertni, tako da je bilo kakva inicijativa sa strane dobro došla.“

U komentarima su roditelji naveli da su vrlo često opterećeni vlastitim obvezama. Spominju da bi bilo dobro kada bi se tjelesne aktivnosti organizirale u sklopu nastave produženog boravka, jer će tako djeca trebati izvršiti obavezu koja se pred njih postavi. Kada su kod kuće, ponekad im se neda pohađati aktivnosti u koje su uključena, zato ih je dobro postaviti direktno pred njih, a to je moguće napraviti u sklopu nastave. Učitelji i učiteljice produženog boravka trebali bi pokušati ubaciti što više tjelesne aktivnosti tako da učenici izvuku što više iz svog boravka u školi.

Poticaj na bavljenje tjelesnom aktivnošću

- „Ne treba djecu preopteretiti s više od DVIJE izvannastavne aktivnosti, OSIM ako se odvijaju u okviru produženog boravka“
- „Kao roditelj smatram da djecu treba vise poticati na sportske sadrzaje u smjeru onog sto dijete samo izabere nego na ostale sadrzaje koje danasnji roditelju nameci djeci. Svakom djetetu je potrebna fizička aktivnost ali isto tako nije svako dijete veliki kreativac ni talent za jezike. Danas roditelji cesto nametnu djetetu previse aktivnosti pa ispada da svaki dan imaju obaveze od kojih su u konacnici umorni i oni sami i djeca. Nakon par godina pokaze se da je dijete izgubilo volju za sve aktivnosti pa vise nit svira klavir nit ide na tenis i vise ne zeli ni cuti za engleski. Nasa kcer je prosle godine izabrala uz sport koji trenira 3x tjedno i ples koji se odvija 2x tjedno. Mi smo uvidjeli odmah da joj je u tjednu slobodnan samo 1 dan, a njoj je trebalo par mjeseci da poveze i da se izjasni da joj je sve skupa ipak previse naporno jer se stalno osjecala umorno. Osobno bih voljela da Zagreb ima vise i drugih aktivnosti a ne samo ogroman izbor sportskih.“
- „Smatram da je izuzetno važno za psihofizičku dobrobit i razvoj djeteta da se bavi nekom izvannastavnom fiz.aktivnošću. Ukoliko to i samo dijete želi no ako ne želi, ne treba ga siliti već ga poticati na fizičku

aktivnost i dobiti iste. Moje mlade dijete ima treninge svaki dan 2h uz redovnu nastavu i boravak, ponekad i subotu 1h i rijetko se buni. Dok starije koje je tinejđerka više nema toliku potrebu osim za jezicima i vožnju biciklom i šetnje. I to je u redu, treba držati do izbora i potreba djeteta...“

- *„Ukoliko dijete pokazuje interes za neku izvannastavnu aktivnost treba ga potaknuti da ustraje u njoj. Bilo kakvo forsiranje smatram lošim za dijete. Također smatram da je najbitnije od svega da se dijete druži s drugom djecom na ulici u igri“*
- *„Slazem se da se dijete treba baviti nekim sportom po mogućnosti da dijete uživa sa izborom sporta, a ne po preferenciji roditelja. Puno toga se može naučiti i osvijestiti trenirajući.“*

Roditelji se slažu da djecu treba poticati na tjelesnu aktivnost te da ih ne treba preopteretiti, već uzeti u obzir njihove mogućnosti. Važno je ono što dijete samo odabere, a ne ono što im se nameće i što uključuje želje roditelja, jer tako dijete može zamrziti bilo koji oblik tjelesne aktivnosti. Treba uzeti u obzir ono što dijete samo može, dati mu mogućnost isprobavanja različitih aktivnosti te da samo odluči koliko će se često baviti istom. Ipak, svako je dijete različito te nekome treba više, nekome manje poticaja, s nekima treba više raditi, a možda ih čak u nekom smislu treba i „tjerati“, jer djeca ne znaju što je za njih najbolje, zbog čega je puno djece u današnje vrijeme pretilo. Zato treba poznavati vlastito dijete i nastojati napraviti ono što je najbolje za njega.

Komentari učitelja:

Organizacija i poticaj na izvannastavne aktivnosti

- *„Mislim da bi uz redovnu nastavu TZK bilo dovoljno još dva sata fizičke aktivnosti u školi kao INA. Organizacijski to ne bi bilo lako ostvarivo zbog određene satnice i nedostatka prostora i zauzetosti dvorane. U manjim školama koje rade u jednoj smjeni bilo bi lakše organizirati sportske INA. Mislim da bi sami roditelji svoju djecu više trebali poticati na bavljenje sportom i boravkom u prirodi te igrama na otvorenom.“*
- *„Trebaju biti prilagođene djetetovim interesima, redovite i dobro organizirane.“*
- *„Ako dijete voli izvannastavnu aktivnost i radije se kada u njoj sudjeluje trebaju mu je i omogućiti koliko je god to moguće od strane roditelja. Najbolje bi bilo da škola pruža više sportskih sadržaja (ples, ritmika, košarka, nogomet, rukomet...) i da sa djecom rade educirani treneri. Ples i planinarenje bi u školi trebali biti obvezne aktivnosti.“*
- *„Škola bi trebala zadovoljiti potrebe djece za fizičkom aktivnošću. Trebalo bi zaposliti u školi više pedagoški stručnih trenera koji bi se između obrazovnih sadržaja bavili fizičkom aktivnošću djece.“*
- *„Premalo su zastupljene u školama jer školama nedostaje prostor i bolji uvjeti rada, opremljenost prostora i mogućnost usavršavanja učitelja za što kvalitetnije realiziranje izvannastavne aktivnosti.“*
- *„Mogu biti izuzetno kvalitetni ili ne, ovisno o voditelju“*
- *„Djeci je dovoljna 1 izvannastavna aktivnost, po mogućnosti sport. Roditelji ne trebaju pretjerivati u svojim željama.“*

Učitelji/učiteljice se u svojim komentarima slažu da izvannastavne aktivnosti trebaju biti raznolike, dobro organizirane i prilagođene učenicima. Smatraju da je potreban veći broj sati istih, ali da to nije moguće zbog već određene satnice i nemogućnosti pojedinih škola. Kažu da bi trebalo zaposliti educirane osobe koje se bavile tjelesnom aktivnošću djece, što je dobra ideja, ali bilo još bolje kada bi se samim učiteljima dala mogućnost dodatnih edukacija kako bi oni mogli biti stručni treneri koji će voditi organizaciju i izvedbu kompleksnijih tjelesnih aktivnosti. Međutim, to je nažalost teško izvedivo. Ističu važnost uloge roditelja kao osoba koje će poticati djecu na tjelesnu aktivnost.

Važnost izvannastavnih organizacijskih oblika rada

- „Izvannastavni organizacijski oblici rada su nužnost i poreba suvremenog društva.“
- „izvannastavne aktivnosti trebale bi biti dostupne svima, bez obzira na mjesto stanovanja i socijalne prilike.“
- „Mislim da je potrebna ali ne treba pretjerivati s brojem sati tjedno. Djeci treba i slobodnog vremena.“
- „Pohvalno je uključiti učenike u izvannastavnu aktivnost jer je svaka minuta provedena u organiziranom obliku rada korisnija od sjedenja pred računalom ili ostalim elektroničkim uređajima.“
- „Smatram da je djecu potrebno uključiti i u izvannastavni organizacijski oblik rada, jer je važno da nam se učenici bave i nekom fizičkom aktivnosti izvan nastavnog oblika rada.“
- „Jako su važne pogotovo u današnje vrijeme kad su djeca dosta za računalima, tabletima, mobitelima... Neki su premalo fizički aktivni što nije dobro za njihov fizički i psihički razvoj. Previše imamo i pretile djece.“
- „Obzirom da se djeca sve manje druže nakon škole, u slobodno vrijeme, dobro je voditi ih na organizirane fizičke aktivnosti gdje se druže s vršnjacima i usput uče i određena pravila ponašanja u grupi.“

Iz komentara se može zaključiti da je prepoznata važnost izvannastavnih organizacijskih oblika rada. Te aktivnosti trebaju biti lako dostupne svima bez obzira na njihove životne prilike. Učitelji/učiteljice vide korist tjelesnog vježbanja za zdravlje djece te prepoznaju negativne posljedice informatičke tehnologije kojoj djeca imaju pristup. Napisali su kako je važno da se djeca međusobno druže i usvajaju pravila ponašanja, a tjelesne su aktivnosti jedan od boljih načina za to. Pritom ne treba pretjerivati, jer istina je da djeca trebaju i slobodnog vremena. Međutim, ako se dijete zabavlja i ako se želi baviti nekom aktivnošću koja je dobra za njega, onda mu to nikako ne treba braniti. Osim toga, slobodno vrijeme treba znati iskoristiti, a ako dijete nema neki određeni cilj što u slobodno vrijeme želi raditi, učitelji/učiteljice, ali i roditelji, definitivno mogu pritom pomoći.

5. ZAKLJUČAK

Istraživanje je proučavalo interes i postojanje razlika između tjelesne aktivnosti samih učitelja/učiteljica i roditelja te njihovih stavova vezanima uz potrebu djece za uključivanjem u izvannastavne organizacijske oblike rada. Podaci su se prikupljali online anketnim upitnikom na uzorku od 142 ispitanika, od kojih je 63 roditelja i 79 učitelja/učiteljica. Provedbom istraživanja došli smo do više zaključaka. Iz svih dobivenih podataka i saznanja o stavovima učitelja i roditelja za izvannastavnim organizacijskim oblicima rada djece te o njihovim vlastitim tjelesnim aktivnostima, može se zaključiti da i roditelji i učitelji shvaćaju važnost tjelesne aktivnosti za sebe, ali i za djecu, što se moglo uvidjeti prikazom frekvencija odgovora ispitanika. Hi-kvadrat testom ustanovilo se da u fizičkoj aktivnosti roditelja i učitelja/učiteljica nema statistički značajne razlike, što znači da se njihovo provođenje slobodnog vremena previše ne razlikuje. Isto vrijedi i za stavove vezane uz važnost izvannastavnih organizacijskih oblika rada za djecu, ali pri tome treba napomenuti da se roditelji i učitelji/učiteljice razlikuju u dva stava. Statistički značajna razlika između stavova roditelja i učitelja/učiteljica pronađena je za tvrdnju „Ako dijete odbija sudjelovati u izvannastavnim tjelesnim aktivnostima, neću ga tjerati da ih pohađa“, s p razinom značajnosti manjom od 0,05 ($p = 0,000$). Također, roditelji i učitelji/učiteljice se razlikuju u stavu za tvrdnju „Djetetu nije potrebno da se bavi nekom izvannastavnom tjelesnom aktivnošću ako se svakodnevno fizički aktivno igra s prijateljima“ ($p = 0,012$).

Prema tome, prva se hipoteza (H1) koja glasi „Većina učitelja i roditelja smatra da izvannastavne organizacijske oblike rada treba uvrstiti u život djeteta“, pri čemu se većina odnosi na 51% ispitanika i više, prihvaća. Druga hipoteza (H0) koja glasi „Ne postoji statistički značajna razlika između učitelja i roditelja u bavljenju tjelesnom aktivnošću“ se prihvaća. Treća se hipoteza (H0) „Ne postoji statistički značajna razlika u stavovima učitelja i roditelja vezanima uz potrebu djece za uključivanjem u izvannastavne organizacijske oblike rada“ djelomično prihvaća zbog toga što statistički značajna razlika postoji u 2 stava.

Velika većina učitelja i roditelja stava je da je bilo kakav oblik kineziološke aktivnosti izuzetno važan te da se dijete treba baviti onime što ono samo odabere, što mu ide te da ga treba što više poticati u obujmu djetetovih mogućnosti i sposobnosti. Pritom se mišljenja učitelja i roditelja gotovo i ne razlikuju, što nam daje do znanja da je svakom čovjeku logično za zaključiti da je kretanje jako važna aktivnost koja je u današnje vrijeme vrlo često zanemarena i neorganizirana, pogotovo u obliku izvannastavnih organizacijskih oblika rada. Dakle, prilikom organizacije izvannastavnih kinezioloških oblika rada učitelji trebaju imati na umu

mogućnosti škole, učenika, ali i roditelja, s kojima obavezno moraju biti u doticaju, trebaju međusobno razgovarati, izmjenjivati iskustva i iznositi vlastite ideje i mišljenja kako bi djeci mogli osigurati za njih najbolje tjelesne aktivnosti, a koje trebaju obuhvatiti barem većinu djetetovih potreba.

6. LITERATURA

- Badrić, M., Prskalo, I., Matijević, M. (2015.) Primary School Pupils'Free Time Activities. *Croatian Journal of Education*, 17(2), 299-331.
- Badrić, M., Prskalo, I., Matijević, M. (2011.) Participiranje tjelesne aktivnosti u slobodnom vremenu djece i mladih. *Napredak*, 152(3-4), 479-494.
- Berčić, B., Đonlić, V. (2009.) Tjelesno vježbanje u suvremenim uvjetima života. *Filozofska istraživanja*, 29(3), 449-460.
- Caput Jogunica, R., Barić, R. (2015.) Izvannastavne i izvanškolske kineziološke aktivnosti i sadržaji za učenike od 1. do 4. razreda osnovne škole. Zagreb: Školska knjiga.
- Findak, V. (1999.) *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb: Školska knjiga.
- Jenko Miholić, S., Hraski, M., Juranić, A. (2016.) Differences between Urban and Rural Primary School Pupils in Participating in Kinesiology Activities and Spending Leisure Time. *Croatian Journal of Education*. 18 (Sp.Ed.1), 247-258.
- Juričić, M. (2008.) Učiteljevo zadovoljstvo temeljnim čimbenicima izvannastavnih aktivnosti. *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, 54(20), 9-26.
- Kangas, M., Vuojärvi, H., Siklander, P. (2018.) Hiking in the wilderness: Interplay between teachers' and students' agencies in outdoor learning. *Education in the North*, 23(3), 7-31.
- Klaričić, I. Vidranski, T. (2021.) Razlike u ukupnoj tjelesnoj aktivnosti učenika mlađe školske dobi iz ruralne i urbane sredine. *Medica Jadertina*, 51(1), 23-29.
- Martinčević, J. (2010.) Provođenje slobodnog vremena i uključenost učenika u izvannastavne aktivnosti unutar škole. *Život i škola*, 56(24), 19-34.
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. (2011). *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH.
- NN br.27/2019-558 (2019.) *Kurikulum za nastavni predmet Tjelesne i zdravstvene kulture za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj*. Preuzeto 26.svibnja 2021. sa: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_03_27_558.html
- NN br.63/08 (2008.) *Državni pedagoški standard osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja* /online/. Preuzeto 26. svibnja 2021. sa https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2129.html

- Pejić-Papak, P., Vidulin-Orbanić, S. (2011.) Stimulating active learning in extracurricular activities through contemporary work strategies. *Metodički obzori*, 6(12), 5-21.
- Pejić Papak, P., Vidulin, S. (2016.) Izvannastavne aktivnosti u suvremenoj školi. Zagreb: Školska knjiga.
- Petrović, Đ. (2018.) Tjelesne aktivnosti u školi. *Život i škola*, 64(2) 195-201.
- Prskalo, I. (2007.) Kineziološki sadržaji i slobodno vrijeme učenica i učenika mlađe školske dobi. *Odgojne znanosti*, 9(2), 161-173.

7. PRILOG

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istog nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.
